

Veto

Leuven Studentenweekblad
Jaargang 15, '88-'89
Nr. 18, dd. 6 februari 1989
ISSN: 0773-5162
Wekelijks

Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie
Verantw. Uitg.: Carla Rosseels
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
☎ 016/22.44.38
Verschijnt niet van juni tot augustus

Senaat

Het spreekt vanzelf dat senaatsvergaderingen, zeker wanneer zij maar om de vijftig jaar plaatsvinden, gesloten zittingen horen te zijn. Hoe zou men anders nog op volwassen wijze van gedachten kunnen wisselen, ideeën kunnen aanreiken? "Stel, mijnheer de rektor, dat ik nu eens iets heel doms zeg en de week daarop lachen ze mij uit in alle gazetten, dat kan toch niet?" Dat kan inderdaad niet. Het fatsoen kent zijn grenzen, en wie dat onderschrijft raakt deze week niet verder dan pagina 5. Quousque tandem, Catilina?

Gal

Prof Flip Droste kent u allemaal. Hij is een aardige Hollander die zegt dat Mientje leuk is om naar te kijken. Droste geeft lesjes over hoe taal net zo werkt als een rekenmachientje, alleen wat ingewikkelder. Dat is fijn. Maar nu komt daar opeens zo'n worst van een Vlaming,

hij heet Galle, aandraven, en hij doet ons rekenmachientje geweld aan. Hij trapt er op, dat is niet leuk om naar te kijken. Daarover is Flip Droste het met ons eens, en daarom zal Flip deze week tegen Galle in het strijdperk treden. Flip gaat winnen natuurlijk. Wie Galle voor het laatst wil horen snoeven kan terecht op pagina 9.

Stijn

Vrouwen! De Palestijnse kinderen in de bezette gebieden kunnen er van meepraten. De papa's daar zitten namelijk allemaal in de bak wegens stenen gooien naar het wettelijk gezag. Buiten spelen mag niet meer. Waarheen? Waarom? Wij moeten hele dagen bij ons mama blijven en op onze kop krijgen en stilzitten en vooral geen stenen vastpakken want dan denkt mama aan papa die in de bak zit wegens stenen gooien naar het gettelijk wezag. Wij mogen niet meer buiten spelen. Waarheen? Waarom? - Over hoe de intifada een seksuele revolutie bij de Palestijnen te weeg zal brengen, op pagina 10.

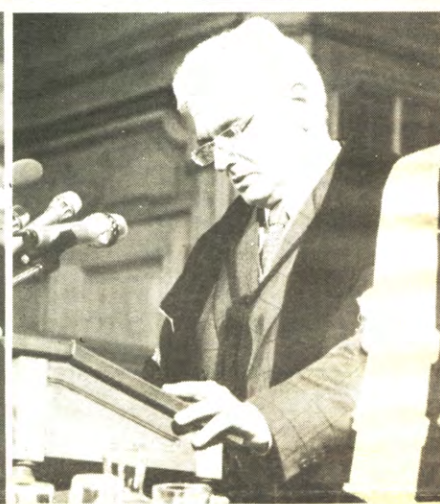

EREDOKTORATEN - Maria Lichtmis, 1989. De KU Leuven vierde naar jaarlijkse gewoonte haar patroonsfeest. De Alma Mater pleegt dat met veel luister ende praal te doen en dit jaar was daar geen uitzondering op. De toga's werden weer maar eens van onder het stof gehaald en in vol ornaat paradeerde het academische kruim door de stad. Een bewust volgehouden anachronisme dat enkel onze slaaplust zou opwekken ware het niet dat er in de stoet ook enkele hoge pieten uit de katoelike zuil meeliepen. Konden we meteen zien wie van die prominenten voor een intellectueel wil doorgaan. Tijdens de academische zitting (pagina 5) waren alle ogen echter op de doctores honoris causa gericht. De heisa uit vervolgen tijdens indachtig, keken op sensatie beluste persjongens uit naar enig

studentenruoer maar niks hoor: dit jaar bleef de kontroverse achterwege. Of dacht u soms dat de studenten zouden protesteren tegen eredokter Jacques Derrida (rechts)? Ze begrijpen hem niet eens. Claire Vellut (links) zorgt voor de melaatsen en dat kan in deze tijden van Student Aid op niets dan goedkeuring rekenen. Henk van der Plas is scheikundige en naar algemeen geweten is kennen studenten geen proton uit een enzym. De enige op wie we echt kwaad zijn is Viktor Brailovsky (midden). Omdat hij te laat was voor zijn eredoktoraat, brengen we ook zijn interview met een week vertraging. De andere drie komen echter in het lang en in het breed in deze Veto aan bod en wel op de pagina's 6 en 7.

(Foto's Hendrik Delagrangé)

Wanneer je hun publikaties van dit jaar leest, kijk je af en toe verbaasd op. De vorige twee afleveringen waren de organisatoren van Student Aid uitermate allergisch voor alles wat ook maar naar een politiek-structurele aanpak van het ontwikkelingsvraagstuk rook. Ontwikkelingshulp was geld inzamelen en vooral geen vragen stellen. Dit jaar wordt er gepleit voor "een vernieuwde Noord-Zuiddialoog", voor besteding van 0,7% van het BNP aan ontwikkelingshulp, voor het "Afrikaans socialisme" en we lezen zelfs "Ook in de strijd tegen apartheid is Tanzania erg actief. Niet voor niets heeft A.N.C. z'n hoofdkantoor in Dar Es Salaam." Je zou bijna gaan geloven dat er iets verandert is bij Student Aid.

Wat er veranderd is, is dat Student Aid dit jaar samenwerkt met Coopibo. Coopibo is één van de minder bekende Niet-Gouvernementele Ontwikkelingsorganisaties (NGO). Historisch gegroeid uit de katoelike Bouwde, werkt het pluralistische Coopibo sinds 1976 volledig onafhankelijk binnen het wereldje van de NGO's. Bij het publiek zijn ze niet bekend omdat ze geen groots opgezette fondswervingscampagnes houden. Als je al die jaren in stilte gewerkt hebt, lijkt het wel een grote stap om plots met Student Aid scheep te gaan, een organisatie die juist heel bewust het grote

Student Aid op de politieke toer

"De vrije markteconomie faalt in de Noord-Zuidverhouding"

publiek zoekt. Maar volgens Rob Adriaensen, één van de verantwoordelijken bij Coopibo, viel dat best mee.

Bier

Adriaensen: "De laatste paar jaren stapten we al meer naar het publiek toe door bijvoorbeeld Afrikanen uit te nodigen en ze hier aan het woord te laten. Die mensen kunnen dikwijls dingen overbrengen waartoe wij niet in staat zijn. Bovendien doorbreken ze het al te negatieve beeld dat we van Afrika hebben. Ze wijzen op initiatieven die ginder groeien, om manieren waarop mensen zich uit de slag trekken. Plots zit hier dan een zwarte socioloog of econoom. Eén die op de koop toe zijn diploma in Afrika gehaald heeft en niet in het Westen. De mensen kijken daar nogal eens van op."

Veto: Hoe zijn jullie er dan toe gekomen uiteindelijk met Student Aid te gaan samenwerken?

Adriaensen: "Het idee kwam niet van ons. Student Aid is naar ons toegekomen. Wij dachten eigenlijk dat Student Aid de studentenafdeling van Vredeslanden was. En zoals meerdere NGO's stonden ook wij de vorige jaren nogal skeptisch tegenover de manier van wer-

ken van Student Aid. Hun fokus lag veel te veel op één project. En er was natuurlijk het show-element. Bierkettelingen en bierbakken stapelen zien we nu nog niet zo zitten, maar elke organisatie moet groeien. Student Aid ook."

"We hebben dan ook duidelijke voorwaarden gesteld om samen te werken: de nadruk moest expliciet komen liggen op informatie en duiding. Bewustmaking op grote schaal, zoals nu gebeurt, willen we uiteraard wel steunen. De mensen van Student Aid hadden geen enkel probleem om onder die voorwaarden mee in de boot te stappen."

Adriaensen: "Als je de publieke opinie kan overtuigen dat er structurele oplossingen nodig zijn, dan zullen de politici misschien volgen. De schommelende grondstoffprijzen en de enorme schuldenlast maken dat Derde Wereldlanden gewoon gewurgd worden. Je kan dan op

nationaal vlak saneringen doorvoeren, maar volgens ons is het vooral internationaal dat er zaken moeten veranderen."

"De vrije markteconomie waarvan wij alle heil verwachten, werkt niet met betrekking tot de Derde Wereld. Trouwens, ook hier loopt ze spaak. Kijk maar naar de Europese Gemeenschap. Van het Europese budget gaat 60% naar landbouwsubsidies. Op een of andere manier moeten we parallelle mechanismen uitbouwen binnen de Noord-Zuidverhouding. De grondstoffenaakorden die er nu bestaan zijn ruim onvoldoende."

Oedjamaa

Het project dat Student Aid, in overleg met Coopibo, dit jaar uitzoekt om die publieke opinie te doen ombuigen, situeert zich in Tanzania. Deze vroegere Britse kolonie werd op 9 december 1961 onder de bezielende leiding van Julius Nyerere onafhankelijk. Aanvankelijk heette het land nog Tanganyika, maar na de samensmelting met de eilanden Zanzibar en Pemba werd het Tanzania. Vanaf het begin opteerde de enige partij, de Tanganyika African National Union (TANU), voor een socialistisch model voor de jonge staat. Het was haar

bedoeling om de klassenstrijd volledig onmogelijk te maken door verschillen in welstand tussen de bevolking zoveel mogelijk weg te nemen.

Een voorbeeld daarvan zijn de zogenaamde Oedjamaa-dorpen, dorpen die op democratische wijze werden ingericht en waar intensieve samenwerking moest leiden tot een modernisering van de landbouw. 90% van de bevolking van Tanzania leeft namelijk van de landbouw. Het is dus daar dat het zwaartepunt van de ontwikkelingspolitiek moet liggen. Met de historische Arusha-verklaring van 5 februari 1967 legde de TANU de theoretische basis voor het Tanzaniaanse socialisme. Het belang van de plattelandsontwikkeling via de Oedjamaa-dorpen werd benadrukt. Banken en belangrijke industrietakken zoals de buitenlandse handel en de sisalindustrie werden genationaliseerd. De noodzaak van *self-reliance*, zelfontwikkeling door geloof in eigen kunnen, werd een belangrijk principe.

Maar in de jaren '70 stagneert de groei. De oliecrisis, de droogte, de dalende grondstoffprijzen zijn oorzaken van lagere productie, minder export, stijgende schulden enzovoort. Bovendien heeft men intemidant veel de nadruk gelegd op de Oedjamaa-dorpen en de kollektieve productie. Boeren krijgen te weinig geld voor hun producten, zijn te weinig gemotiveerd om hun productie op te drijven.

Self

Na jarenlange harde onderhandelingen met het Internationaal Muntfonds (IMF), uiteraard gewonnen voor de vrije

Het groene basisinkomen

Een omstreden maar voorzichtig voorstel

In onze toch tamelijk welvarende maatschappij is er een groeiende groep die het met weinig middelen moet stellen. Een jonge schoolverlater bijvoorbeeld krijgt nu minder dan het bestaansminimum. Agalev is één van de groepen die tegen deze situatie ageert. Ze doen dat door een basisinkomen voor te stellen. In tegenstelling tot het huidige bestaansminimum zou iedereen daar recht op hebben, en het zou ook aanmerkelijk hoger zijn: per volwassene 10.000, kinderen tot 18 jaar 5000 en 70-plussers 15.000 frank. Over dat toch niet alledaagse voorstel ging Veto praten met parlementslid Wilfried De Vlieghe.

De Vlieghe: «Met het basisinkomen vertrekken we van het principe dat het inkomen moet losgekoppeld worden van de arbeidsmarkt. We gaan ervan uit dat de moderne industriële samenleving in staat moet zijn aan iedereen een inkomen te garanderen zonder dat hij de verplichting heeft ervoor te moeten werken.»

Veto: Geldt dat onvoorwaardelijk? Pleit u hier voor een recht op luiheid?

De Vlieghe: «Zo zou je het kunnen noemen. Wat er achter steekt, is de idee dat er al veel meer geproduceerd wordt dan ecologisch draaglijk is in onze samenleving. Het heeft geen zin de mensen te verplichten dingen te maken die hoe langer hoe meer nutteloos worden. En tegelijk is er zoveel nuttig werk dat niet betaald wordt en dat door vrijwilligers moet gedaan worden. De oplossing die wij voorstellen is: er moet een inkomen zijn, onafhankelijk van de arbeid die verricht wordt.»

Veto: Zoals u het nu formuleert, lijkt het alsof iemand die totaal geen zin heeft om wat voor werk dan ook te verrichten, ook recht heeft op een basisinkomen. Hoe kunt u dat verdedigen?

De Vlieghe: «Ten eerste: dat basisinkomen is niet veel hoger dan het bestaansminimum. Verder willen wij de keuze voor een economisch niet-productief leven mogelijk maken. Neem nu bijvoorbeeld iemand die een universitaire studie volgt die niet goed in de markt ligt. Het is, op termijn althans, in het belang van iedereen dat er zoveel mogelijk mensen zijn die samen op de hoogte zijn van zo veel mogelijk verschillende domeinen van de wetenschap. Daarom willen wij die mensen aanmoedigen.»

«Tenslotte moet je bedenken dat degene die geen werk zoekt over het algemeen geen kans maakt om werk te vinden. Ofwel heeft hij slechts een lage scholing genoten, en heeft hij de moed om werk te vinden opgegeven. Ofwel kan hij wegens psychologische of andere problemen niet aan de slag. Er zullen altijd wel een paar profiteurs tussen zitten, maar die kom je bij elk sociale zekerheidssysteem tegen. Dat mag geen alibi zijn om niet te werken aan de verbetering van de toestand van de sociaal zwakkeren.»

Sociaal

Veto: Wat gaan jullie precies veranderen aan het huidige systeem van de sociale zekerheid?

De Vlieghe: «De sociale zekerheid is nu nog te veel gekoppeld aan het arbeidsproces. Een jonge schoolverlater die geen werk vindt, krijgt nu minder dan het bestaansminimum. Onder andere voor dat soort mensen eisen wij een recht op basisinkomen. Voor wie al gewerkt heeft, komt daar nog de sociale zekerheid bij in de vorm van loonverzekeringen. Let wel, het gaat hier steeds om kleine bedragen. Maar voor zulke kleine inkomens telt elke frank.»

Het nieuwe basisinkomen zou gefinancierd moeten worden door enerzijds een basisuitkering (betaald door de rijksfinanciën) en anderzijds een basisafrekening. Als het belastinginkomen onder een bepaalde grens valt, wordt het verschil door de fiscus uitgekeerd. Een soort van negatieve inkomensbelasting dus. Nu stellen de liberalen ook zoets voor. Het verschil is echter dat ze daarmee de hele sociale zekerheid overbodig denken te maken. Er zou met andere woorden, als

het van hen afhangt, geen verplichting meer zijn zich te verzekeren tegen ziekte, werkloosheid, ... Ook zou het liberale basisinkomen beneden het bestaansminimum liggen. De Groenen willen daarentegen de sociale zekerheid behouden en het basisinkomen toekennen aan degenen die er in het huidige systeem slecht van af komen.

Maar ook hun systeem roept vragen op. Zo zou een echtpaar met zes kinderen 50.000 frank opstrijken (2 keer 10.000 plus 6 keer 5000), terwijl iemand die alleen woont slechts recht zou hebben op 10.000 frank. Hoe is dat te verdedigen?

De Vlieghe: «Er is inderdaad een verschuiving ten nadele van alleenwonenden. We proberen dat op te vangen door een toeslag van pakweg 6000 frank te voorzien. Voor bijzondere situaties (bijvoorbeeld voor alleenstaanden die totaal geen bezittingen hebben) zijn er in ons voorstel bovendien nog verdere tegemoetkomingen voorzien.»

Kapitaal

Veto: U legt zich gedeeltelijk neer bij de bestaande situatie. Kan u de koek niet groter maken, bijvoorbeeld door vermogensbelastingen?

De Vlieghe: «Daar zijn we nog niet over uitgepraat. Op het laatste economisch congres was daar geen tijd meer voor, maar er wordt aan gewerkt. Wij zouden de belasting op de vermogens heel geleidelijk willen invoeren, bijvoorbeeld beginnen met 1%. We denken vooral aan belasting op de roerende vermogens. De inkomsten op roerende vermogens (aandelen, obligaties, ...) zijn namelijk het grootst, maar tegelijk worden ze het meest ontdoken. We zouden daar een eind aan willen maken door een kadaster (openbaar register) voor roerende vermogens in te voeren, zoals dat nu voor onroerende goederen bestaat. Tenslotte lijkt het ons billijk dat de inkomsten uit vermogen zwaarder belast worden dan inkomsten uit arbeid. Kijk, meer belasting op vermogens lijkt ons een juist standpunt, maar we moeten voorzichtig zijn, wil ons voorstel nog een kans op succes hebben.»

LEZERS
BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit, en ondertekend zijn met naam, studiejaar en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen); dit komt overeen met ± 1 getikte blz. met een dubbele interlinie worden in principe ingekort. Behoudens deze restrictie worden brieven geplaatst zoals ze ons bereiken.

Veto: U pleit niet alleen voor het toekennen van een basisinkomen en herwaarding van niet-rendabele arbeid. U pleit ook voor een herverdeling van de arbeid. Is dat geen contradictie?

De Vlieghe: «Ik zie niet in waarom dat een contradictie zou zijn. Een eerlijke verdeling van het werk sluit de behoefte aan een basisinkomen niet uit. Er is een ongelijkheid in dubbel opzicht. Aan de ene kant is er de geografische ongelijkheid. Het is duidelijk dat er in sommige streken, ik denk aan Limburg, een grotere werkloosheid is dan elders. Ook is er een ongelijkheid wat kwalificatie betreft: er zijn meer ongeschoolde werklazen dan geschoolde. Conclusie: je kunt het probleem van de werkloosheid niet oplossen door werktijdverkortening alléén. Toch pleiten we voor werktijdverkortening en het is waar dat die ook voor een deel door de werknemers zal

moeten gedragen worden. Het zal voor hen moeilijker worden overuren te presteren, ook als ze dat zouden willen, en ze zullen een deel van hun loon moeten afstaan»

Veto: Maar zo'n voorstel roept toch de tegenstand op van zowel arbeiders als patroons?

De Vlieghe: «Het is inderdaad geen voorstel dat gemakkelijk aanvaard zal worden. De eisers - zij die niets hebben - zijn in de minderheid. We hebben inderdaad gemerkt dat ook de vakbeweging sceptisch staat tegenover ons voorstel. Toch zal men ooit aan de huidige situatie moeten beginnen sluitelen.»

Luc Janssens
Bart Capéau

Wilfried De Vlieghe houdt woensdagavond om 19.30 u een lezing in het Stuc (eerste verd.) over het basisinkomen. Zie onze verbluffend goede Agenda.

Tee-Vee-M

Snerthbladen als Humo en De Standaard hebben wekenlang geprobeerd om VTM met zogenaamd kritische vragen in verlegenheid te brengen. Dat is lekker niet gelukt: VTM staat als een rots in de branding van de kneuterige Vlaamse media. Eindelijk wordt er hier bij ons ook eens goeie teevee gemaakt.

Neem nu het joernaal. Bij de BRT werd dat altijd volgepropt met ellenlange, nietszeggende en vooral oninteressante reportages over zeg maar de Wetstraat en de ministeriële reises naar Zaire. Geef maar toe dat het u nooit een fluit geïnteresseerd heeft. Waarom zou het ook? Wij willen echt nieuws. Over een oud vrouwtje dat al drie dagen zonder verwarming zit. Over een tankwagen die is omgekegeld. Over Piet die zijn buurman appelen zag stelen en toen zijn jachtgeweer ging halen. Over een delta-vlieger in Australië - mooie beelden, want daar gaat teevee toch om? Het spreekt vanzelf dat het hier pas om echt relevante dingen gaat, niet voor de ministers en de bankiers natuurlijk, maar moet het nieuws daarvoor gemaakt? Wat wij altijd al gewild hebben is een spiegel, en VTM heeft daar eindelijk voor gezorgd.

En geluk komt nooit alleen. Wat namelijk nog meer is: VTM zorgt ervoor dat ook de BRT een beetje relevant nieuws begint te brengen. Het is natuurlijk nog aarzelend maar de tendens is onmiskenbaar daar. Afgelopen zaterdag konden wij immers uitgebreid genieten van lekker lullige bijdragen over ons aller jeugdliefde Pipi Langkous, over de dood van Cassavetes, over het geen winter zijn. Jammer genoeg ook nog te veel geleuter: Kambodja bijvoorbeeld. Maar gelukkig geen Wetstraat meer.

Wat ze op BRT helaas nog niet kennen is het belang van een leuke anchorwoman, maar dat komt nog wel. In afwachting daarvan vraagt iemand ons hier of wij nog iets willen schrijven over de tiet van Lynn Wesenbeek, maar dat doen wij lekker niet. Straks denken de lezers nog dat wij daarvoor naar VTM kijken.

KORTGEKEKEN

JOORIS

Door:
Hendrik Delagrange
Filip Dutoit
Geert Waegeman

Na het studeren neemt Jooris een dosis gezonde ontspanning

Veto, jaargang 15 nr. 18 dd. 6 februari 1989

Redactieadres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven (016/22.44.38)

Hoofdredactie: Erik Paredis

Redaktiesekretaris: Carla Rosseels

Redactie: Johan Reyniers, Jan Van der Linden

Doka: Hendrik Delagrange, Peter Galbusera, Roel Ruttens

Lay-out en vormgeving: Achilles, Paul Demets, Luc Janssens, Erik Paredis,

Johan Reyniers, Carla Rosseels, Jan Van der Linden, Didier Wijnants,

Tom Ysebaert

Tekeningen: Kris Urbis

Medewerkers: Bart Capéau, Lut De Boel, Paul Demets, Ann De Preter,

Bart Dobbelaere, Alexandra Melis, Geert Sels, Didier Wijnants, Tom Ysebaert

Eindredactie: Tom Ysebaert

Oplage: 8000 eksemplaren

Zetwerk: Alfaset Leuven

Drukkerij: Rotatyp Brussel

Abonnementen: Studenten: 250,-; niet-studenten: 300,-; steun vanaf 600,-; over

te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Agenda en Ad Valvas: ten laatste donderdag voor verschijnen om 18.00 uur op

het redactieadres bezorgen

Redactievergadering: iedere vrijdagmiddag om 15.00 uur

Hulp

Deze week begint de derde editie van Student-Aid, een grote geldinzamelingsactie voor ontwikkelingshulp. Verschillende organisaties zijn daar momenteel mee bezig. Ook de Damaanactie doet een beroep op onze verantwoordelijkheidszin en - vooral - op onze portefeuille. Als binnen enkele weken voor de katholieke gemeenschap de vasten begint, zamelt Broederlijk Delen geld in. Terwijl de Vredeseilanden en de 11.11.11-actie nog fris in het geheugen liggen.

Onder deze hulpakties is Student-Aid de enige die zich exclusief tot de studenten richt. Toen men er twee jaar geleden voor het eerst mee uitpakte, was de uitgang Aid het standaard-label van de nieuwste liefdadigheids-waive. Naast typische derde-wereldprojecten als Life-Aid en Sport-Aid, werden ook meer disparate hulpkreten gehoord: Ferry-Aid, Farm-Aid, Artist Against Apartheid. De aanpak van Bob Geldof - blits, groots, media-gericht, emotioneel, en vooral een bij uitstek karitatief karakter - maakte wereldwijd school. Ook Student-Aid behoort tot het kansje adequate van deze bijna-Nobelprijswaarde.

Op zich zijn dergelijke hulpakties mooie initiatieven: enkele vrijwilligers sloven zich uit om gelden los te peuteren voor ontwikkelingshulp. Degelijke fout is echter het ontstellende gebrek aan diepgang. Gelden vrijmaken voor Soedan of Ethiopië is goed. Het milde publiek - al dan niet bewust - niet voorlichten over de oorzaken van de armoede en honger, de politieke context, de politieke rol van het rijke Westen of de internationale economie, is meer dan zomaar een grove nalatigheid.

Luc Janssens
Erik Paredis

De organisatoren zetten zichzelf op die manier buiten het kader van ontwikkelingshulp. Op dat moment doe je immers aan liefdadigheid. Liefdadigheid lost hic et nunc-problemen op, evenwel zonder uitzicht op duurzame, laat staan structurele oplossingen. En dat is een fundamenteel verschil. De waarde van voedsel voor Ethiopië houdt volledig op als alles uitgedeeld is. Daarna staat men even ver als voorheen: nergens. Het zijn noodoplossingen.

Student-Aid heeft blijkaar het relatieve van het oorspronkelijke opzet ingezien. Vorig jaar was er wel een band met Vredeseilanden, een waardevol en permanent project, maar daar bleef het dan ook bij. Dit jaar wil de Tanzania-actie veel meer aan bewustmaking doen. Student-Aid begint hiermee echte ontwikkelingshulp te worden. Hoewel wij nog steeds huiveren van torens van bierbakken die de droogte bestrijden. Het Goede Doel heeft zijn eigen deontologische grenzen.

Het bestaan en de noodzaak van Student-Aid is echter een indikator van twee fundamentele onjuistheden op deze aardbol. Ten eerste: er bestaat een rijk Noorden en een arm Zuiden. Ten tweede: dat Rijke Noorden wil niet helpen. Ondanks Student-Aid. Hier steunt men immers op vrijwilligers. Wie het project wil steunen, geeft net zoveel geld als hij zelf wil. Het blijft dus een onzekere basis. Hulp, echte hulp dan, betekent dat België een serieus percent van zijn BNP afstaat aan het arme Zuiden. Het ideaal van 0,7 % - we spreken niet van de realiteit van amper 0,3 % - is op zich nog onfatsoenlijk weinig. Een daadwerkelijk nationaal engagement (een globaal en gecoördineerd nationaal ontwikkelingsbeleid, met een voldoende budget) kan blijkaar niet. In principe is het fout dat NGO's als Coopibo, Volens, Vredeseilanden, 11.11.11, en Broederlijk Delen moeten bedelen om een werking te kunnen uitbouwen. Voldoende staatssteun biedt veel meer garanties, op alle vlakken. Maar zo'n beleid blijft toekomstrijk.

ten opgezet die de mensen stimuleren hun situatie in eigen handen te nemen. **Adriaens:** «We proberen goede projecten op te zetten. Dat impliceert dat we vertrekken vanuit een landbouwsysteem dat er al is. Je moet op het gezonde boerenverstand van die mensen verder bouwen. Zo zullen zij bevoordeeld maïs kiezen die minder opbrengt, maar die wel bestand is tegen droogte. Het project van Student Aid draait onder andere rond het gebruik van ossetrekkracht. Veel inwoners in de streek rond de Kilimandjaro bezitten namelijk ossen. En uiteraard heb je geen problemen met benzine of zoiets. Traktoren aanschaffen voor die streek is een voorbeeld van een slecht project.»

Veto: *Julie voeren zelf geen eigen campagne om financiële middelen te verzamelen. Vanwaar halen jullie dan het nodige geld?*

Adriaens: «De fondsenwerving voor onze projecten gebeurt op twee manieren. Ten eerste werken we via een systeem van co-financiering samen met het Algemeen Bestuur van Ontwikkelingsamenwerking (Abos), de instantie die voor het officiële ontwikkelingsbeleid instaat. Het Abos heeft voor co-financiering ongeveer één miljard ter beschikking. Een goedgekeurd Coopibo-project wordt zo voor 75 % gefinancierd. De andere 25 % zoeken we bij NGO's. We dienen ons project in bij bijvoorbeeld het NCOs, 11.11.11 of Oxfam en bij goedkeuring komt daar dus de rest van het geld vandaan.»

Veto: *Kan Student Aid die 25 % bij elkaar krijgen?*

Adriaens: «Een project loopt normaal gezien vijf tot zes jaar. In die tijd hebben we 20 tot 25 miljoen nodig. Als Student Aid evenwel bij elkaar brengt als verleden jaar, dan lukt het dus om die 25% te halen. Dat zou leuk zijn, maar het hoeft niet echt. Het belangrijkste is dat we een breed publiek bereiken en degelijke informatie kunnen doorgeven. Dan is Student Aid voor ons geslaagd.»

Adriaens: «Wel ja, onze ideeën komen terug in die socialistische regimes. We blijven natuurlijk een NGO en werken ook ginder samen met NGO's, maar in een socialistisch model hoeven we niet tegen de staat te vechten. In Tanzania, Zimbabwe en Nicaragua helpen we met onze projecten dus eigenlijk het bewind te konsolideren.»

Verstand

Voor haar projecten zoekt Coopibo contact met plaatselijke NGO's, en dan vooral projecten in de landbouw, de plattelandsontwikkeling en het verbeteren van woningbouw. Voor Tanzania werkt men samen met het Committee Development Trust Fund (CDTF). Vertrekend vanuit de situatie van de plaatselijke bevolking, worden aktivitei-

richting die Tanzania uit moet. Je hebt enerzijds een aantal jonge economen die een liberalere keuze voorstaan. Anderzijds wil men die ontwikkeling heel duidelijk binnen bepaalde grenzen houden. De principes van participatie, zelfreliance en solidaire ontwikkeling blijven primieren. Er mag niet opnieuw één bevolkingsgroep bevoordeeld worden.»

«Daarnaast is het beleid van Nyerere een inspiratiebron geweest voor heel veel ontwikkelingsorganisaties, hoewel het van de Westerse politieke wereld nogal wat tegenkanting heeft gehad. Ook wij vertrekken vanuit die ideeën van kooperatie en zelfreliance voor onze projecten in Tanzania, Zimbabwe, Nicaragua, Rwanda, Ecuador en Zaïre.»

Veto: *Julie hebben blijkaar een lichte voorkeur voor socialistische regimes.*

Rob Adriaens (Coopibo): «Je moet verder bouwen op het gezonde boerenverstand van de mensen in de derde wereld.»

(Foto Hendrik Delagrangé)

Student Aid helpt Tanzania

◀ vervolg van p.1

marktconomie, wordt er een beperkte liberalisering doorgevoerd. Door dat akkoord gaan ook de landbouwprizen omhoog, wat de boeren moet stimuleren meer te produceren. Ook wordt de munt gedevalueerd. Maar ondanks die maatregelen blijft de economische situatie verre van schitterend.

Veto: *Onder andere in een speciaal nummer van 'De wereld morgen' leggen jullie sterk de nadruk op de positieve kanten van het Tanzaniaanse ontwikkelingsmodel. Maar je kan toch moeilijk ontkennen dat Tanzania nog altijd zware problemen kent.*

Adriaens: «Die zijn er inderdaad nog, maar ondanks dat is het land niet in chaos vervallen. De Tanzaniaaners zijn onder Nyerere politiek volwassen geworden. Er is nu discussie over de

Grote kringen eindelijk tevreden

Het is volbracht

Het oordeel over de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) is dan toch gevallen. Op maandagavond 30 januari hebben 14 van de 28 Lokokringen over de nieuwe structuur van de koepel beslist. Belangrijkste konstatering daarbij is dat de kringen met meer dan 1000 studenten vanaf nu twee stemmen krijgen. Men beweert dat de werking voor democratisering van het onderwijs van Loko er nu sterk op vooruit zal gaan.

De studentenoverkoepeling Loko werd opgestart bij het begin van het academiejaar 1986-1987, na twee jaar onderhandelen tussen de vroegere overkoepelingen Algemeene Studentenraad (ASR) en Kringunie Leuven (KruL). De structuur en de werkingsprincipes die de verzoeken voor Loko uitgedokterd hadden, kwamen sterk overeen met die van de oude ASR. En dat had zo zijn redenen.

Retoriek

Na een aantal omstreden beslissingen binnen ASR beslisten in 1984 eerst Ekonomika en later VRG, Romania, Eos, MHK, Farma, Apollon, Canonica en Apollonia om uit ASR te stappen. Zij richtten KruL op. Haar blad *Faze* verkondigde toen met veel retoriek dat KruL het democratische en representatieve alternatief voor ASR was. Een Centrale Raad van pressen koördineerde alle activiteiten en nam alle beslissingen. Kringen van meer dan 1000 studenten kregen twee stemmen.

Maar deze "open, doorzichtige en flexibele beslissingsstructuur" bleek na twee academiejaren nog niets gepresterd te hebben, de "dynamische efficiëntie" waarnaar gestreefd werd, bestond niet. Er was geen werking rond onderwijs of sociaal, rond sport of cultuur. Tijdens de verzoeningsvergaderingen tussen ASR en KruL was de keuze voor de ASR-structuur en -principes dus niet moeilijk. Alle kringen - met uitzondering van Ekonomika dat niet van het KruLidee wilde afstappen - traden toe tot Loko. Loko heeft één academiejaar goed gewerkt, maar dan was het weer raak. Het protest tegen het eredoctoraat

van André Leysen en de uitreiking van een studentonderscheiding aan Jan Grauwels verleden academiejaar, was de aanleiding voor nieuwe herstructureringsvoorstellen. Een aantal grote kringen vonden dat er met hun stem onvoldoende rekening gehouden werd in de koepel. In hun voorstellen gingen ze zelfs nog verder dan de oude KruL-structuur: een Centrale Raad en drie stemmen voor de grote kringen. Na veel gebakkelei werden dat twee stemmen voor kringen met meer dan 1000 studenten en een soepele samenroeping van de zogenaamde Open Algemeene Vergadering (OAV) - een speciale probleemvergadering binnen Loko. Dat alles voor een proefperiode van oktober tot januari.

Gepraat

Maandag 16 januari moest dan beslist worden of men met die structuur wilde verder werken binnen Loko of dat men terugkeerde naar de structuur waar Loko mee van start ging. Helaas was de interesse maar magertjes. Bovendien hadden weinig kringen al een standpunt ingenomen. Er werd wat heen en weer gepraat, maar de beslissing werd uitgesteld tot 31 januari.

Verleden maandag kwamen er welgeteld twee kringen meer opduiken, zodat er nu al 14 van de 28 kringen konden stemmen. Want stemmen was het enige dat er gebeurde. Diskussieren hoefde blijkaar niet meer. De OAV duurde bijgevoel welgeteld acht minuten. Daarna was de beslissing gevallen. Vanaf nu wordt de OAV samengeroepen wanneer één vijfde van de kringen daarom vraagt.

STUDENT AID

Maandag

♥ Informatiestandjes aan de Alma's met uitgebreide NCOs-boekenstand ♥ Film 'La vie est belle': een aangename mengeling van typische Afrikaanse tema's (zoals tovenarij) en komische ingrediënten uit de Hollywood-komedie, met de rumba-superster Papa Wemba, om 22.00 u in Studio 1, inkom 150 frank tv Student Aid.

Dinsdag

♦ Tanzaniaanse maaltijden in de Alma's, Sedes en Gasthuisberg
♦ Alternatieve lessen aan de verschillende fakulteiten ♦ Tandonderzoek door Apollonia, 50 frank voor een grondig onderzoek en een tandenborstel, om 19.00 u in Sint-Raphaël ♦ BMX-Cross naar Tanzania en terug, met bekende Vlamingen die hier tappen en een rekordopging bierbakken-stapelen, op de Oude Markt.

Woensdag

♣ Alternatieve lessen aan de verschillende fakulteiten ♣ Afrika-talkshow met als presentator Luk Saffroer, de antropologe Suzanne Bitumba, de Tanzaniaanse gast Mwamanga, minister André Gezane, Axel Buysse van De Standaard en een optreden van de Afrikaanse perkussiegroep Sokoto, om 20.00 u in de Grote Aula, inkom gratis.

Donderdag

♣ Happening met Ben Crabbé & The Floorshow, Boogie Boy met Roland en Big Bill, The Scabs en Raymond van het Groenewoud met groep, in de Manhattan.

Verder krijgen grote kringen nu twee stemmen wanneer ze er tenminste voor zorgen op vier opeenvolgende vergaderingen minstens driemaal met twee personen aanwezig te zijn. De bedoeling van dat ingewikkelde compromis is om kringen met meer stemmen ook aan te zetten tot een betere medewerking.

Dat zogenaamde gewogen en gedifferentieerde stemrecht was trouwens het cruciale punt in de discussie. Negen kringen stemden voor: Klio, Psychologie, Historia, VTK, Eos, Medika, Kanonika, VRG en Alfa. Stemden tegen: Germania, Leuvense Logopedische Kring, Landbouwkring en Crimen. Romania onthield zich.

Rots

En daarmee is voorlopig een einde gekomen aan de structuurdiskussies binnen Loko. Opvallend is wel hoe weinig

beroering die dit jaar gewekt hebben. Er was nauwelijks discussie, er waren geen stapels nota's zoals verleden jaar, en vooral, er was heel weinig interesse vanuit die kringen. Terwijl er toch belangrijke dingen veranderd zijn, kwam de helft van de kringen niet eens opduiken. Politika, Wina, Katchetika, Bios, Apollon, Apollonia, Chemika, Dalí, Farma, Geologische Kring, de Vernieuwde Kunsthistorische Kring, Merkat, NFK of de Pedagogische Kring waren in geen velden of wegen te bekennen. En Ekonomika blijft als een rots in de branding buiten het hele koepelgewoel. Over eventuele toetreding wordt op volgende bestuursvergadering gesproken. Maar preses Hans Cools denkt "dat we voorlopig nog niet zullen toetreden. We zitten nog met de oude garde."

Erik Paredis

IGUANODONS - Jonge snaken in volle aktie. Op het songfestival van woensdag jongstleden konden deze rockers van Politika nog geen potten breken maar Veto voorspelt hun een grootse toekomst. (Foto Hendrik Delagrangé)

Petities voor Tobback

Hoogste tijd voor de gewetensbezwaarden

“Om te reageren tegen de schromelijke diskriminatie waaraan de gewetensbezwaarden in België onderworpen zijn en tegen de maatregelen die het statuut van gewetensbezwaarde en de burgerdienst zo onaantrekkelijk mogelijk maken”, voerde het Leuvens Regionaal Komitee van Gewetensbezwaarden het afgelopen jaar een petitie-aktie. Een honderdtal lijsten, ondertekend door zowat duizend mensen met uiteenlopende achtergronden, werd onlangs aan Minister van Binnenlandse Zaken (en bevoegde voor burgerdienst) Tobback overhandigd. Men hoopt dat hij de nodige politieke druk zal aanwenden zodat de wetsvoorstellen ter herziening van het statuut van de gewetensbezwaarde zo vlug mogelijk door de Senaat geraken.

De aktie van het Leuvens Regionaal Komitee past binnen de strategie die de Nationale Koördinatiegroep Gewetensbezwaarden (NKG) aanhangt. Die wil namelijk zoveel mogelijk druk uitoefenen op senatoren opdat de stemming van de compromistekst, al op 8 juli 1988 goedgekeurd in de Kamer, ook in de Senaat zo vlug mogelijk een feit zou worden. Normaal had de wet op 1 januari van dit jaar van kracht moeten gaan. Maar op dit moment komen de meerderheidsfrakties nog steeds met amendingsvoorstellen aandraven. Wat er van de tekst nog zal overblijven, en vooral, wanneer men aan de uitvoeringsbesluiten kan beginnen, staat nog lang niet vast.

Knokken

NKG en BDJ (Burgerdienst voor de Jeugd) hadden van '89 maar wat graag een feestjaar gemaakt. Viering van het 25-jarig bestaan van het statuut én een versoepeling van de wet. Of er nog zand moest zijn? Voorlopig heeft de viering echter meer weg van een inderhaast genuttigde teug tussen twee luchtaanvallen. Zolang de nieuwe wet er niet door is, blijven de gewetensbezwaarden knokken. Zoals ze dat in de loop van de geschiedenis van het statuut altijd al hebben moeten doen. Vreemd eigenlijk, dat uitgerokende mensen die geweld afzweren, op de barrikades moeten kruipen.

Ze willen zich wapenen tegen de aanvallen die, vooral sinds de leiding van autoritair-liberalen (men bedoelt hier Gol en Michel), van langsom meer toenemen. Volgens BDJ draagt “een bepaalde pers” bij tot de beeldvorming rond de gewetensbezwaarde: hij is een plantrekker, een subversief individu dat het statuut misbruikt om het Westduitselijk te ontlopen. En wie heeft daar sympathie voor? BDJ roept daarom op om het debat te ondoen van vooroordeelen. Het wil het statuut verdedigen en verbeteren. De zee droogleggen om land in te winnen, dat is de geschiedenis van het statuut in één zin.

Of het gewetensbezwaar nu ingegeven werd door Vlaams-nationalistische (Wereldoorlog I) of pacifistische motieven (vanaf de jaren '30), de overheid had er geen oren naar. Meestal eindigde de

rebellie met een gevangenisstraf en een onervol ontslag uit het leger. Wie nog verder wou procederen, zag zijn straf verdubbeld. Juridische gronden om op te steunen, waren er niet. Men was dienstweigeraar, basta. Tot Jean Van Lierde, kristelijk vakbondsmilitant, zijn mediastunt opvoerde. Hij aanvaardde in de mijnen te gaan werken, op voorwaarde dat de regering ernstig werk zou maken van een wet voor de gewetensbezwaarden. Tussen Van Lierdes stunt en de eerste wet lagen 12 lange jaren, genoeg om nog eens 253 dienstweigeraars te bestraffen.

Van het standpunt waarvan die eerste wet van '64 uitging, is de overheid volgens de gewetensbezwaarden nooit meer afgeweken: “Het recht op het statuut is wettelijk erkend (formeel vrijheid), maar we zullen de oprechtheid testen door de materiële vrijheid te beperken” (BDJ-Info). Konkreet betekende dat dat elke opgeroepene die dat wilde, een alternatieve dienst kon vervullen in de vorm van civiele bescherming of ongewapende legerdienst. De diensttijd was dan wel respectievelijk twee en anderhalve keer zo lang. De gewetensbezwaarden betrouwen dat ons land het statuut nooit ernstig heeft genomen. Het heeft er alle schijn van dat de overheid het statuut toeliet, liever dan de dienstweigeraars de kans te geven het leger in rep en roer te zetten. Overigens, het verhaal doet de ronde dat België op een vergadering van de Verenigde Naties vertelde dat het gewetensbezwaar in ons land slechts erkend is als een *inbreuk* op de bestaande dienstplichtwetten.

Pest

Die eerste wet werd nadien verruimd (1975). Vanaf dan kon alternatieve dienstplicht, naast ongewapende legerdienst en civiele bescherming, ook bestaan uit een opdracht bij verzorgingsinstellingen of organisaties van socio-kulturele aard. Ook de toewijzingen aan de instellingen werden toen geregeld. Alles leek peis en vree.

Zowat tien jaar hield eenzelfde evolutie aan. De verdeling van de gewetensbezwaarden over de verschillende sectoren, zag er in die periode grosso modo als volgt uit: 60 % in de socio-kulturele en 30 % in de paramedische sektor, 10 % in

de civiele bescherming. Jaarlijks vroegen ook steeds meer dienstplichtigen het statuut aan (880 in '75 tot 2511 in het topjaar '83). Toch werden al die tijd de wetten niet naar de letter toegepast. Meerdere organisaties die voldeden aan de voorwaarden (goedgekeurd bij Koninklijk Besluit), kregen in praktijk nooit iemand toegewezen. Vooral de Waalse liberalen Michel en Gol deden hun best om stokken in de wielen te steken. Hun filosofie is daarbij steeds geweest om de kandidaat-gewetensbezwaarde zijn keuze te ontraden “omdat hij door zijn uitzondering op de regel, de samenstelling van het kontingent belemmert of bemoeilijkt”. Het was niet toevallig dat, na diverse regeringsinitiatieven die het statuut onaantrekkelijk moesten maken, het kandidaatsaantal in '87 terugviel tot 1315.

In de tussentijd was er heel wat gebeurd. Ten gevolge van een aantal Koninklijke Besluiten, bereikte men de situatie die momenteel nog van toepassing is. Kritiek was, en is nog steeds, niet uit de lucht. De gewetensbezwaarden zagen zich fel beknot in hun toch al zo schaarse rechten.

De tewerkstellende organisaties werden ingedeeld in 4 sectoren en 40 categorieën. De toewijzing gebeurde door een Adviesraad die de voorgestelde prioriteiten beoordeelde. De vrijheid van de keuze werd nog meer beperkt en liet alle ruimte voor plagerijen. Wat te denken van volgend voorbeeld? Een licentiaat politieke wetenschappen stelde voor een leerpakket op te stellen over derde-wereldproblematiek, maar werd als psycholoog tewerkgesteld in een centrum voor geestesgezondheid. Twee jongens, die politici.

Naar analogie met de legerdienst, werd ook de diensttijd voor de gewetensbezwaarde verlengd. Voortaan werkte de gewetensbezwaarde in civiele bescherming 18 maanden, die in een socio-kulturele organisatie 24 maanden. De politici van PRL bleven op hun standpunt dat er als minimale ontrading 12 maanden verschil moest zijn tussen de lengte van leger- en burgerdienst.

Platform

De gewetensbezwaarden steigerden NKG en BDJ (Burgerdienst voor de Jeugd) ondernamen akties. Oppositiepartijen als VU, Agalev en SP verklaarden zich bereid te interpellieren in het parlement. Vooral SP-lid Temmerman toonde zich bijzonder aktief op dat vlak. Geen wonder dat hij bij de doorbreking van de rooms-blauwe meerderheid meteen een wetsvoorstel lanceerde. De hoofdpunten daarin waren de versneling van de aanvraagprocedure voor het statuut, de vermindering van de diensttijd, het recht op het bestaansminimum en een grotere vrijheid om een tewerk-

DEZE WEEK IN PANORAMA

AMANDA LEAR:

MIJN LEVEN MET DALI

GAL-POSTER:

DE BRT-VTM CONFRONTATIE

stellende organisatie te kiezen. Reeds vóór de parlementaire behandeling werd er vrolijk geamendeerd. De diensttijd voor civiele bescherming werd vastgelegd op 16 maanden (voorgesteld was 15 maanden), die van socio-kulturele organisaties op 20 (voorstel: 18). Bij BDJ en NKG vrees men nog meer aanpassingen in de Senaat. Ook bij de uitvoeringsbesluiten kunnen nog heel wat van de voorstellen worden afgezwakt. Een snelle behandeling is dus geboden.

Daarom formuleerde NKG een eisenplatform. Met betrekking tot de diensttijd, steunt men zich op de Europese Macciochi-resolutie (7 februari 1983). Daarin verbonden de Europese lidstaten zich tot een uniformisering van het statuut op Europees vlak. Het schrijft verder voor dat “(...) de duur van de alternatieve dienst deze van de gewone militaire dienst, met inbegrip van de militaire oefeningen na de militaire basissopleiding, niet mag overschrijden.” De maksimumduur van de wederoproeping schat men op één maand. Burgerdienst mag dus maximum één maand langer duren dan legerdienst. Ter toelichting: resoluties zijn niet bindend voor de ondertekenaars.

Een tweede eis heeft betrekking op de

materiële voorwaarden. Momenteel ontvangt een gewetensbezwaarde 8640 frank per maand. Daar kan men niet mee rondkomen, redeneert men bij NKG. Daarom moet men zo dicht mogelijk het bestaansminimum (16.304 frank voor alleenstaanden) benaderen. De gewetensbezwaarde moet, mits optrekking van verschillende toelagen, aanspraak kunnen maken op 15.120 frank per maand.

Verder wil NKG garanties voor een toewijzingsprocedure waarin de gewetensbezwaarde vrije keuze krijgt. Daartoe moeten de KB's van 1975 worden afgeschaft.

Tenslotte zou iedereen de kans moeten krijgen om het statuut aan te vragen, niet alleen de mensen uit hogere studierichtingen. Momenteel komen 60 % van de gewetensbezwaarden uit het hoger onderwijs, slechts 5 % uit lager- of beroepsopleiding. Om dat tegen te gaan moet de erkenningsprocedure vereenvoudigd worden. Ook een versnelling zou wenselijk zijn (2 maanden in plaats van 1 jaar). Momenteel is echter de oude wetgeving van toepassing. De gewetensbezwaarden wachten gespannen af. Hoe lang nog?

Geert Sels

Uitreiking eredoktoraten

Gewichtig, maar saai

Elk jaar op 2 februari doet deze universiteit haar uiterste best om haar patroonsfeest op een *schone* manier te vieren. Hoogtepunt daarbij is telkens de uitreiking van een reeks eredoktoraten aan personen "die aan onze universitaire gemeenschap een voorbeeld geven en die onze principes personaliseren", aldus rektor Dillemans bij de opening van de academische zitting. Met enkele van de gelauwerden van de afgelopen jaren in het achterhoofd, moet u dat natuurlijk niet al te letterlijk nemen. Maar dit jaar met Claire Vellut, Henk van der Plas, Jacques Derrida en als speciale genodigde Viktor Brailovsky, lijkt Dillemans er niet zo ver naast te zitten.

Het spannendste aan een academische zitting is het wachten op een of andere akte van ontevreden studenten, huisartsen of pedellen. Als er helemaal niets gebeurt, is zo'n plechtigheid leuk om eens meegemaakt te hebben, maar veel meer heb je er niet aan. De academische zitting van verleden donderdag was er zo een van dertien in een dozijn: rimpeloos, gewichtig en behoorlijk saai.

Plas

Na de verwelkoming door rektor Dillemans, opende prof Marc Verstraete van de faculteit Geneeskunde het rijtje erbevingen met de laudatio voor Dr. Claire Vellut. Met de Damiaanaktie en de vieringen rond pater Damiaan voor de deur, wil de universiteit in haar een vrouw eren die in India haar volledige leven aan de strijd tegen de melaatsheid gewijd heeft als "een bekwaam dokter, een geëngageerd kristen en iemand met een menselijke benadering van de ziekte." Naast onder andere de Vlaamse schrijfster Maria Rosseels en de Zuidafrikaanse schrijfster Nadine Gordimer, is Vellut één van de weinige vrouwen die ooit een eredoktoraat gekregen heeft aan deze universiteit.

Ze was trouwens de eerste vrouw die ooit de homilie mocht uitspreken tijdens de eucharistieviering. Ze verwees daarin naar pater Damiaan die het lijden van de armen gedeeld heeft tot aan zijn dood en naar Mahatma Gandhi die een grote bewonderaar was van pater Damiaan. Ze wees er ook op dat er, ondanks de mediatie die genezing van lepra nu mogelijk maakt, nog steeds twaalf miljoen lepra-patiënten op de wereld zijn. De oorzaak daarvan is armoede: slechte hygiëne, ondervoeding en overbevolking. Om lepra volledig de wereld uit te helpen, moet de levensstandaard in vele Derde-Wereldlanden stijgen. Tenslotte dankte ze voor het eredoktoraat dat ze niet beschouwde als een waardering van haar persoon, maar als een waardering van de velen die zich op verschillende plaatsen van deze aardbol inzetten in de strijd tegen lepra.

Menselijk

Het tweede doktoraat honoris causa ging naar prof Henk van der Plas van de Landbouwwetenschapen van Wageningen. Van der Plas wordt geëerd omwille van zijn wetenschappelijk werk op het gebied van de heterocyclische scheikunde en omwille van de mundialisering van onderwijs en onderzoek die hij in Wageningen heeft doorgevoerd. Traditioneel houdt één van de eredoktoren een lezing tijdens de academische zitting en die eer ging dit jaar naar van der Plas.

Het begin van die lezing, over de mogelijke uitbouw van een Europees wetenschapsbeleid, zorgde even voor wat hilariteit in de zaal toen van der Plas opende met "Geachte leden van de Katholieke Universiteit van Nijmegen... eh... Leuven". Voor van der Plas kan er pas sprake zijn van een echt wetenschapsbeleid wanneer er internationaal een taakverdeling bestaat. Er moeten afspraken gemaakt worden, in eerste instantie binnen de Europese Gemeenschap, waarbij land per land keuzes en prioriteiten vastgelegd worden. Enkel zo'n mentaliteitsverandering kan kwalitatief hoogstaande wetenschap garanderen. Programma's als Erasmus en Comett zijn voor van der Plas dan ook geen voorbeeld van integrerend wetenschapsbeleid. Zo'n beleid vraagt bovendien een lange termijn-denken dat politici en zelfs wetenschappers dikwijls missen.

Tenslotte wees van der Plas op de noodzaak "van een stabiel maatschappelijk draagvlak, van morele en etische

duidelijkheid" voor de wetenschapsbeoefening. "Ook al lijkt het soms alsof de eksakte wetenschappen zich van alle etische bespiegelingen onttrekken, toch wordt etiket voorondersteld bij zulk onderzoek." Van der Plas ziet hier een belangrijke taak weggelegd voor de humane wetenschappen. Zij zijn noodzakelijk om de maatschappij te doorgronden en "dragers te zijn voor de eksakte wetenschappen."

Schuimwijn

Eigenlijk ging hij hiermee min of meer in tegen kollega eredoktor Jacques Derrida. De Franse filosoof, die zijn eredoktoraat met "une joie enfantine" ontving, pleitte in een kort dankwoord zeer nadrukkelijk tegen elk onderwerpen van dien dienste stellen van filosofie aan technologie of politiek. Hij vroeg een absoluut respect voor de faculteit filosofie in haar onafhankelijk denken.

Daarmee waren de eigenlijke eredoktoren voor dit jaar de revue gepasseerd. Maar er was dit jaar nog een speciale gast op de academische zitting aanwezig, namelijk de Russisch-Joodse fysicus Viktor Brailovsky. Onder rektor Piet De Somer had Brailovsky in 1981 een eredoktoraat in *absentia* gekregen, "omwille van zijn bijdrage tot de cybernetika en tot de toepassing ervan in de geneeskunde en omwille van zijn moed en doorzettingsvermogen met betrekking tot de mensenrechten." Brailovsky kon toen niet aanwezig zijn omdat hij sinds november 1980 in Rusland gevangen zat. In maart 1984 kwam hij opnieuw vrij. In november 1987 was hij voor het eerst in België en hij ontving toen uit de handen van rektor Dillemans alsnog zijn epitogra.

Brailovsky was zichtbaar het meest geroerd. Volgens hem was het dankzij het Leuvense eredoktoraat dat hij "a rather mild punishment" kreeg in de Sovjetunie. Begrijpelijk dat hij het hele gebeuren erg apprecieerde. Opmerkelijk was trouwens dat rektor Dillemans bij zijn verwelkoming van Brailovsky, alluderend op diens emigratie naar Israël, even verwees naar de moeilijke situatie van de Palestijnse universiteiten onder Joodse bezetting.

En na een laatste streepje muziek trok iedereen dan voldaan naar de receptie in de Jubileumzaal. Om te genieten van gloeiendhete hapjes en goedkope schuimwijn.

Erik Paredis

VLEES AANBOD
DAALT
ALMAPRIJZEN
STIJGEN

SINDE VOB
NIET MEER
LEVERT...

Van tijdverlies en senatoren

Men spreekt voortdurend en is er van woorden sprake?

Lichtmis was dit jaar niet alleen de dag van de eredoktoraten. In de namiddag ging er namelijk een zogenaamde *Akademische Senaat* door. Vorige week berichtten wij reeds over het niet alledaagse karakter daarvan. Het is namelijk zo dat de laatste dertig tot veertig jaar nooit zo'n vergadering bij elkaar is geweest - hoewel die volgens het reglement van de KUL eens per jaar moet plaatsvinden. Stond er dan iets merkwaardigs te gebeuren? Het had gekund, het viel misschien te hopen. Uiteindelijk is echter gebleken dat er op de Senaat veel werd gepraat, maar vooral niets werd gezegd. U begrijpt wat wij bedoelen.

De Akademische Senaat ging door achter gesloten deuren. Op zich is daar niet meteen veel aan te merken. Nu is het echter zo dat rektor Dillemans de aanwezigen - waaronder enkele studentenvetegenwoordigers - uitdrukkelijk vroeg geen informatie aan de pers door te spelen. Het is betreurwaardig te moeten vaststellen dat hoe langer hoe meer zaken aan deze universiteit in kleine en besloten kring worden behandeld zonder dat de buitenwereld, in casu de studenten, daar weet van (mogen) hebben. Naar onze mening kan zoets niet in een universiteit die de openheid en konstruktiviteit hoog in haar vaandel beweert te dragen. Echt medebeheer is deze dagen ver te zoeken.

Demokratie

Dillemans' inleidend woordje tot de senaat stond in schril contrast met de hierboven geschetste gang van zaken. Hij wenste te vergaderen op een "eksperimentele wijze", zoals het een "direkte democratie" betaamt. Niet hij wou het hoge woord voeren: hij zou de anderen laten spreken. Iedereen mocht vragen stellen, maar het mocht "geen grieventrommel" worden. Het was de bedoeling "het oog te richten op de toekomst".

De rektor drukte nog zijn ontgoocheling uit over de kleine opkomst en gaf toen het startsein voor de senaat door aan te geven wat volgens hem een universiteit moet zijn. Die ziet hij als een kenniscentrum waar aan kennisontwikkeling wordt gedaan, in diepte en hoogte, en waar aan kennisvergaring wordt gedaan op een universitaire, kritische manier. Nog volgens Dillemans dient de universiteit daarbij ook te hebben voor dienstverlening en volksoontwikkeling: zij moet haar kennis ter beschikking stellen van de gemeenschap. Met het oog op de Europese eenwording moet het de ambitie van de KUL weuven zijn, tot de top te blijven behoren. Het was niet de laatste keer dat hij dat zei.

Met dit in het achterhoofd pleitte de rektor voor de oprichting van een *strategische cel*. Deze zou het onderwijs, naargelang de veranderende omstandigheden, konstant moeten evalueren.

Dillemans had nog een tweede voorstel. Dat had te maken met de zogenaamde "rationalisatie van het onderwijsaanbod". De laatste jaren kan men immers een wildgroei vaststellen met betrekking tot het aanbod van de KUL. "Vermits de pers hier toch niet aanwezig is," zei Dillemans, "kan ik hier enkele cijfers geven." Aan onze Alma Mater worden 5523 vakken gedoceerd, zijn er 743 verschillende inschrijvingsmogelijkheden, en hebben we 131 docenten met een onderwijsopdracht van meer dan 10 uur. Nogal wat vakken, zo ging Dillemans verder, werden indertijd opgesteld om een aantal docenten aan een volledige opdracht te helpen. Wil men de kwaliteit van de universitaire opleidingen echter doen stijgen, dan moet de kwantiteit naar beneden. Het aantal vakken kan worden gereduceerd door opheffing of fusie. Onder fusie verstaat Dillemans dat er minder lesuren en examens zouden zijn. Dit zou vooral de docenten ten goede komen. Immers, nu zijn ze elk jaar twee maand "intellektueel immobiel". Dillemans was vrij resoluut betreffende deze rationalisatie. Voor hem gaat het hier om "evidenties". Even later zou hij nog zeggen dat het niet zozeer belangrijk is wat men leert, maar hoe men leert.

Cyklus

Van de kant van de studenten kwamen twee vragen. De eerste had te maken met *studiedruk*. Men vroeg de onderzoeksinstellingen genoeg middelen te geven, dat de infrastructuur en de kollegeroosters zouden worden verbeterd, en dat het nieuwe Duo-meetinstrument (een methode om de studiedruk in uren uit te drukken) zou worden gebruikt. Nu ligt het maximum aan uren op 1900, terwijl het gemiddelde al 1700 bedraagt. Dillemans antwoordde op die vraag dat het beroepsleven nu al vraagt naar ingenieurs die een studiedruk van *meer dan* 1900 uren te verwerken kregen. Binnen de Faculteit van Toegepaste Wetenschappen, zo zei hij nog, wordt een voorstel uitgewerkt dat een oplossing voor de "bestaande problemen" zou bieden. In concreto werd de vraag van de studenten echter niet beantwoord. Nietszeggende of ontwijkende antwoorden typeerden overigens de hele senaat.

Een tweede vraag vanwege de studentenvetegenwoordiging betrof het derde-cyklus-onderwijs. Eerder had professor Doyen al ter sprake gebracht dat er een verschil van beleid bestaat inzake gewone inschrijvingen, en inschrijvingen voor post-graduate studies. Algemeen Beheerder Tavernier had daar op geantwoord dat "post-graduatena veel openbrengen voor de betrokken studenten, ze

moeten er dan maar zelf voor betalen". De studenten stelden toen dat de derde cyklus, zoals die nu bestaat, voor sociale ongelijkheid zorgt. Daarop wist Tavernier geen antwoord te bedenken. De rektor probeerde de zaak nog enigszins te redde met het argument dat de "middelen momenteel geen andere aanbepak toelaten", en dat er nog altijd de noodzaak is "om aan de top te blijven".

De vraag van de studenten omtrent studiedruk was koren op de molen van professor Van der Waeteren. De studiedruk kan volgens hem *niet* worden verlaagd. Een en ander heeft te maken met de selectie van studenten. Bij Toegepaste Wetenschappen zou de toelatingsproef niet effectief werken. In de plaats daarvan pleitte Van der Waeteren voor een systeem dat sterk naar numerus clausus ruikt.

Ook over Humane Wetenschappen werd een boompje opgezet. Men is daar immers niet erg gelukkig met het bevoornden van de eksakte richtingen: die krijgen van de Onderzoeksraad meer kredieten voor wetenschappelijk onderzoek toegekend. Humane Wetenschappen kreeg te horen dat het projecten moest indienen, die als "relevant" kunnen worden beschouwd. Professor Van der Bergh, voorzitter van de Onderzoeksraad, zei dat er op Humane Wetenschappen "harder moest gewerkt worden". Hiertegen werd dan weer ingebracht dat men op Humane en Eksakte Wetenschappen niet dezelfde methodologie kan toepassen. De discussie omtrent de tegenstelling *humaan/eksakt* was nogal gekleurd en had veel weg van een *welbes-nietes-spelletje*. Dillemans gaf nog aan dat deze problemen niet enkel bij de universiteit liggen. De vorige minister van Wetenschapsbeleid, Guy Verhofstadt, verkleende immers enkel steun aan de eksakten.

Profiel

Er werd nog gepraat over het profiel dat de universiteit wil. Kwaliteit natuurlijk. Die kan men bereiken door degelijk fundamenteel onderzoek, en door hoge eisen te stellen aan de studenten, wiens opleidingen tot de "betere soort" moeten kunnen worden gerekend.

Uit deze en andere items blijkt duidelijk dat de vruchtbaarheid van een Akademische Senaat als deze ongetwijfeld uiterst klein moet zijn. Dillemans mocht dan al een paar voorstellen lanceren, het geheel werd dan al verondersteld de sfeer te ademen van een "toekomstgericht denken", al bij al is er niets concreets uit de bus gekomen en bleef het bij *praten, praten, praten*. Zoets mag en, laat ons hopen, kan niet de bedoeling geweest zijn van een universiteit die "tot de top wil behoren".

Johan Reyniers

Claire Vellut aan het woord

“Dokters zijn soms nog het meest bang voor lepra”

Claire Vellut, eredoktor van deze universiteit omwille van haar levenslange inzet voor de lepra-zieken in India, verscheen donderdag op het toneel in een groene Indische sari. Zonder zich ook maar iets aan te trekken van de winterse koude, liep ze op blote voeten in zomere muiltjes. Aan de plechtigheid die haar werd voorgeschoteld, had ze zich helemaal niet verwacht: “Ik wist niet dat zo iets nog bestond, met die trompetters en zo...” Vrijdagmorgen troffen we haar aan in het Brusselse kantoor van de Damiaanactie, nog altijd een beetje verloren, “want zo iets overkomt me ook niet iedere dag”.

Toen ze voor het eerst over haar eredoctoraat ingelicht werd, stond ze een beetje perplekx: ze beweegt zich namelijk helemaal niet in academische milieus. Tot de link met de speciale Damiaanviering van dit jaar haar door het hoofd schoot. Dat bracht meteen ook wat reserve met zich mee.

Vellut: «Ik vroeg me af of ik ook een onderscheiding zou hebben gekregen, als ik me bezighield met tuberculose, kanker of vasculaire aandoeningen. Ik was bang dat de lepra-mythe een beetje te veel in het spel was. Toch heb ik die gereserveerde gevoelens van me afgezet. Damiaan heeft tenslotte toch een grote indruk nagelaten in de hele wereld. Ook Mahatma Gandhi sprak regelmatig over hem.»

God

Een eredoctoraat is Claire Vellut misschien niet gewend, maar 'gewoon' en 'alledaags' kan je haar levenswandel toch ook niet noemen. Onmiddellijk na haar geneeskunde-studies ging ze aan de slag in India. Dat was om verschillende redenen niet vanzelfsprekend.

Vellut: «Mijn verlangen om me daar verdienstelijk te maken waar de nood het hoogst was, was kristelijk geïnspireerd. Ik wou anderen laten delen in Gods liefde. China was m'n grote droom, maar daar kon ik niet terecht. Ik ben oorspronkelijk naar India gegaan als

toerist. India nam toen al weinig Westelingen in dienst: ze hadden genoeg eigen medisch personeel. Gelukkig had ik hier in België tijdens m'n studiejaar laboratoriumwerk verricht in het domein van de pathologie. Juist op het moment dat ik in India verbleef, zochten ze zo iemand. Ik kwam dus in India terecht zonder daar ooit bewust voor gekozen te hebben.»

Veto: Ondanks die religieuze motivatie hebt u er toch niet voor gekozen om als 'zuster' door het leven te gaan.

Vellut: «Nee, ik was het eens met de opvattingen van pater Lebbe uit China. Volgens hem moesten wij ons aanpassen aan de andere cultuur en op de achtergrond aanwezig zijn met onze professionele en kristelijke inspiratie. Prediken was voor hem uit den boze.»

Veto: Een man, kinderen, een gezin, hebt u anderzijds ook nooit gehad?

Vellut: «Nee, ook weer omwille van die religieuze motivatie. Ik had me ook niet op dezelfde manier aan m'n werk kunnen wijden, als ik een gezin had gehad. Ik zou een slechte moeder geweest zijn.» (lacht)

Vrouw

Veto: Werd dat onmiddellijk door de Indische bevolking aanvaard: een jong Belgisch meisje dat daar medisch werk kwam verrichten?

Vellut: «Het eerste jaar heb ik doorgebracht in New Delhi. Dat is een grootstad, waar het voortdurend krioelt van andere nationaliteiten. Aanvaarding was daar geen probleem. Later ben ik dan met Dr. Hemerijckx naar het platteland, naar Polambakkam, afgezd. Daar zijn we aanvaard omdat we een gemengd team waren: Dr. Hemerijckx was een soort vaderfiguur die de drie verpleegsters, zijn 'dochters', leidde (lacht). Mocht hij er niet geweest zijn, dan hadden we het moeilijk gehad. Niet omdat we vreemdelingen waren, maar wel omdat we vrouwen waren.»

Veto: Later hebt u de leiding van het centrum in Polambakkam van Dr. Hemerijckx overgenomen. Een vrouw aan het hoofd van zo'n centrum, werd dat geaccepteerd?

Vellut: «Ja, want ondertussen waren er al vijf jaar voorbij. De bevolking kende ons al en wist hoe wij werkten: dicht bij hen, zonder superioriteitsgevoel. Dr. Hemerijckx had het ook van in het begin op die 'machtsovername' aangestuurd: hij heeft me altijd gestimuleerd om verantwoordelijkheid op te nemen.»

«Wat de meesten wel verbaasde, was dat ik als 'privé-persoon' bevoegdheid kreeg om geld te beheren in naam van de regering. Vooral aan de middenkaders - klerken en administratief personeel - moesten we soms een halve dag uitleggen hoe de zaken in elkaar zaten.»

Veto: Kon u zelf als twintigjarige wennen aan dat land met z'n compleet andere cultuur?

Vellut: «Ik had maar één probleem: de taal. Ik heb helemaal geen talenknoebel: na al die jaren spreek ik nog steeds Engels met een afschuwelijk aksent. Ook met de inlander talen heb ik het altijd moeilijk gehad. Vooral dan met de Tamilaal, die in Polambakkam gesproken wordt. De uitspraak daarvan is zeer

moelijk. Ik heb eigenlijk nooit de tijd gehad om het te studeren. De medische staf kent altijd wel Engels, maar het contact met de patiënten is wel moeilijk als je de Tamilaal niet kent.»

«Andere problemen heb ik niet gehad: noch met de bevolking, noch met het klimaat en het voedsel. Ik heb slechts één keer heimwee naar België gehad en dat was op een reis in Engeland, nog vóór ik naar India ben gegaan. In India zelf heb ik dat gevoel nooit gehad.»

Veto: Werd u in India ook gekonfronteerd met uitstoting uit de maatschappij van melaatsen, zoals dat het geval was ten tijde van pater Damiaan?

Vellut: «De isolatie en uitstoting heeft in India nooit die vormen aangenomen. Het hangt ook een beetje van de streek af. In het zuiden komt melaatsheid veel voor, wat minder uitstoting met zich meebrengt. In Noord-India tref je minder patiënten aan, wat meer uitstoting betekent. In Noord-India verenigen melaatsen zich meestal in bedelaarsbenden. De Indiase cultuur verplicht de rijken om aalmoes te geven aan de bedelaars. Verminkte melaatsen hebben daar een fantastisch leven: ze trekken er samen op uit, hebben elke dag eten, ze zijn vrij en autonoom. Naar een opvangcentrum voor melaatsen willen ze niet eens, want daar is het leven monotoon en krijgen ze iedere dag hetzelfde voedsel voorgeschoteld.»

«Uitstoting heeft vooral te maken met verminking. Vermits we de ziekte nu meestal in veel vroegere stadia kunnen opsporen, komt ook uitstoting veel minder voor. Toch leeft er nog steeds een vooroordeel tegenover lepra. Dat komt zelfs het meest voor bij dokters. Ik lach daar altijd om: “Heb je nu ooit al een dokter gezien die bang is voor een zieke?” Ook in Polambakkam worden we daarmee gekonfronteerd: we kunnen zes dokters tewerkstellen, toch zijn er maar twee in dienst.»

Veto: Waar komt dat vooroordeel vandaan?

Vellut: «Lepra heeft lange tijd een slecht imago gehad bij medisch geschoolden: je kon er niets aan doen, dus was het medisch oninteressant. Ondertussen is dat veranderd. Er is nu meer medikatie en er is ook een heel ritueel ontstaan

rond lepra-behandeling: je moet een beginnend onderzoek verrichten, de behandeling blijven volgen... De ziekte is dus interessanter geworden. Ook door de nieuwe belangstelling voor de immunologie: in het licht van onderzoek naar kanker, Aids,... wordt lepra interessant.»

«De opleiding in de scholen is mee verantwoordelijk voor de geringe belangstelling voor lepra in het verleden. Het ging om een besmettelijke ziekte. Bovendien was het een zaak van volksgezondheid. Zo iets heeft nooit veel succes bij het medisch personeel. Preventie interesseert hen niet, want dat maakt hen uiteindelijk overbodig.»

Veto: Medikatie tegen lepra is er nu, toch zijn er nog 12 miljoen lepra-patiënten op de wereld. Gisteren noemde u de armoede als de belangrijkste oorzaak daarvan.

Vellut: «Ja, de kinderen van de lepra-bedelaars zijn daar het beste bewijs van. Zij krijgen meestal geen lepra, omdat ze genoeg te eten hebben. Op het platteland daarentegen heeft de bevolking het minder breed en komen er nog steeds nieuwe gevallen van besmetting voor. Als iemand genoeg te eten heeft, ruimte heeft om zich te bewegen en zeep om zich te wassen, zal hij veel minder problemen met zijn gezondheid hebben.»

Veto: Hoe ziet u daar in India verandering in komen?

Vellut: «Geboortepanning is absoluut noodzakelijk. De rijken hebben ondertussen al begrepen dat ze zich moeten beperken tot twee kinderen, indien ze die een goede opvoeding willen bezorgen. In de dorpen is dat nog niet doorgedrongen. Opvoeding kost daar ook niets: de kinderen gaan niet naar het kollege, maar hoeden vanop jonge leeftijd de geiten of de koeien. Ook het ontbreken van sociale zekerheid speelt daarin een rol: om op je oude dag onderhouden te worden, moet je een zoon hebben. Je moet best drie zonen hebben om er zeker van te zijn dat er een zolang overleef. Maar door de overpopulatie blijft de levensstandaard nog altijd afnemen in India.»

Carla Rosseels

DE AL TE WITTE PLEKKEN VAN JACQUES DERRIDA

“De deconstructie,” zo schreef Samuel Ysseling in de laudatio voor eredoktor Jacques Derrida, “is geen onschuldige en onverantwoord spel. Zij heeft heel duidelijk politieke en ethische consequenties.” Meer specifiek heet het dan dat Derrida ons konfronteert met de vraag: “Wat is verantwoordelijkheid? Voor wie of voor wat zijn wij verantwoordelijk en tegenover wie of wat?” Het is een vraag die ons niet oninteressant lijkt, maar Ysseling gaat er niet op in.

Het komt ons voor dat hij daarmee aan de uiteindelijke kracht van het denken van Derrida voorbij gaat. Onze Franse filosoof blijft op die manier wat hij is: groot en onbegrepen. Een en ander heeft te maken met het bedrijven van filosofie in een ivoren toren: het denken van vele filosofen pretendeert zich met de werkelijkheid bezig te houden. In feite is het echter maar al te vaak zo dat zij zich opsluiten in een zelf opgebouwd, ontoegankelijk netwerk dat enkel voor ingewijden begrijpelijk is. De filosofie, die in voortdurende interactie met de maatschappij moet staan, verliest dan haar waarde.

Derrida mag dan al een wereldberoemd filosoof en een groot vernieuwer van het denken zijn, afgelopen

week moesten wij vaststellen dat ook hij niet van de ivoren toren-mentaliteit is vrij te pletten. Wie aanwezig was op zijn lezing “Politiques d'amitiés”, weet wat wij bedoelen. Gebruik makend van het ene citaat na het andere gaf Derrida op bijzonder fletse toon een uiteenzetting over iets dat voor de overgrote meerderheid van de aanwezigen nauwelijks te begrijpen viel. Dacht Derrida soms dat het talrijk opgekomen publiek van hem een hoogstandje van denkwerk verwachtte? Toen hij op een bepaald moment zei: “Je vais accélérer”, was er nogal wat gelach te horen. Onze grote denker ging onverstoorbaar verder. De Grote Aula dommelde lekker in slaap of stapte het gewoon af.

De volgende dag bleek de dekonstruktionist, “wegens vermoeidheid”, geen tijd uit te kunnen trekken voor interviews. Als de filosofie ten allen tijde een hermetisch bolwerk wil zijn dat enkel en alleen zichzelf moet bewijzen, zonder ooit de dialoog met de (al te banale) werkelijkheid aan te gaan, dan zijn etische consequenties en verantwoordelijkheid wel ver te zoeken. In dat licht is het begrijpelijk dat Ysseling in zijn laudatio een belangrijk aspekt links liet liggen. Les philosophes, ça parle. (JR)

Eredoktor van der Plas

“Melk van hormoonkoeien is beter dan andere melk”

Het minste wat je van eredoktor Henk van der Plas kan zeggen, is dat hij een erg brede interesse heeft. Niet alleen is hij een autoriteit op het gebied van de heterocyclische scheikunde, hij weet heel wat van politiek en ook wat de etiek aangaat weet hij zijn mannetje te staan. Zelf ziet hij zijn eredoktoraat niet alleen als een erkenning van zijn wetenschappelijk werk maar meent dat de KU Leuven ook zijn ander werk in “the picture” wil brengen. Dillemans noemde hem “een voorganger in het nieuwe soort management van onderwijs- en onderzoekinstellingen” en drukte daarmee zijn bewondering uit voor de besparingsoperatie die van der Plas als rektor van Wageningen wist door te voeren en die een deel van het Akademisch personeel van de landbouwuniversiteit op straat zette. Of doelde hij op de internationalisatie van Wageningen, waar nu al 1 op 5 studenten kolleges gaat volgen in het buitenland?

Van der Plas: «Het onderwijssysteem in Nederland is nogal verschillend van dat van België. Bij jullie is de grote groep landbouwstudenten verspreid over 6 universiteiten. In Nederland is in gans het land maar een instelling waar je landbouw kunt studeren, en dat is Wageningen. Vreemd genoeg is bij ons ook de landbouwminister bevoegd voor ons onderwijs. Welnu, die gaf ons de opdracht zo'n 6% te besparen op onze begroting. Wij besloten veel meer inspanningen te leveren en de boel grondig te vernieuwen.»

Veto: U heeft daarvoor heel erg in uw vlessen moeten snijden en hondenronden mensen op straat moeten zetten.

Van der Plas: «Wij hebben alles bij elkaar zo'n 13% bespaard en gaan nog door. Dat komt inderdaad voor veel mensen heel hard aan. Maar het is nodig. Onze apparatuur is rondtuit verouderd. En we hebben een grote behoefte naar geavanceerde datacommunicatiesystemen. Als je optelt wat dat allemaal gaat kosten, kom je zo bij 50 miljoen gulden uit. Daardoor komen de jobs van zo'n 500 mensen op de helling. Het college van bestuur (het uitvoerend orgaan van de landbouwuniversiteit) heeft een pakket maatregelen voorgesteld die vooral het vervoer op rust gaan van het personeel moeten bevorderen. Afgelopen week zijn we echter door de universiteitsraad teruggefloten. Die vergadering, waar ook onder andere ook de studenten in zeten, en die een veto kan uitspreken, kan zich wel akkoord verklaren met het principe, maar vindt dat wij de dingen te snel willen.»

Veto: U bent voorzitter geweest van de Nuffic, de Nederlands University Foundation for International Cooperation. Die organisatie, die zich over de internationalisatie van het onderwijs bekommerd, is de laatste jaren, onder andere onder uw druk, gegroeid naar een veel bredere platform.

Van der Plas: «Precies. De Nuffic bestaat nu ongeveer 30 jaar. We hebben de organisatie in de loop der jaren kunnen uitbreiden tot wat wij in Nederland noemen het Hoger Beroeps onderwijs (hoger onderwijs buiten de universiteit) en het Internationaal Onderwijs. Dat laatste is onderwijs dat zich alleen richt tot Derde Wereldlanden, en ook alleen voor studenten van daar openstaat. Voor al die instellingen koördineert en organiseert de Nuffic internationale programma's zoals het Erasmus-uitwisselingsplan, culturele akkoorden en kent het beurzen toe voor het buitenland.»

Veto: Internationalisatie van het onderwijs was ook het onderwerp van uw toespraak op de academische zitting. U pleitte voor een geïntegreerd Europees onderwijsbeleid en legde er de nadruk op dat wetenschap niet door grenzen mag worden tegengehouden.

Van der Plas: «Juist, volgens mij is de wetenschap het middel bij uitstek om de internationale samenwerking te bevorderen. Wetenschap kan de voorloper zijn van een politiek proces. Samenwerking met Rusland bijvoorbeeld is politiek nog altijd uitgesloten. Maar wetenschappelijke uitwisseling kan al wel. Zo heb ik zelf betrekkelijk veel contact met Rusland. De Russen zijn heel geïnteresseerd in onze landbouwtechnologie. En dat is

wel te begrijpen. Wat landbouw betreft betekent Nederland wel wat.»

«Een week of twee geleden was ik toevallig nog bij onze prins Claus, de echtgenoot van onze koningin, op bezoek. Die is ook nogal wat bezig met buitenlandse politiek, en met name dat met Polen en Rusland. En hij denkt er niet zo over als ik. Volgens hem kunnen economische relaties de weg alleen maar effenen voor meer politieke afspraken. De Russen zijn trouwens heel nauwgezet in het uitvoeren van gemaakte afspraken. Er blijft geen dubbelte aan de strijdstok, zeg ik dikwijls.»

Nou, mee

Veto: Wageningen gaat er prat op vijf procent van zijn begroting aan ontwikkelingsamenwerking te geven. Zo heeft u in Vietnam een project lopen, dat onmiddellijk na de oorlog daar is opgestart.

Van der Plas: «Ik ben voorzitter geweest van een commissie voor een verbeterde samenwerking tussen Nederland en Vietnam, waarin aan Nederlandse zijde 5 universiteiten deelnamen. Dat waren Leiden, Delft, Twente, Wageningen en Amsterdam. Ons werk werd financieel door de Nederlandse overheid gesteund. We hebben contacten gezocht met onderwijs- en onderzoekinstellingen uit Noord-Vietnam, uit de omgeving van Hanoi. Later werd ook het Zuiden erbij betrokken.»

«Nou, dat liep een aantal jaren goed, en ieder sprak vol lof over ons humanitaire werk. Tot Vietnam Cambodja binnenviel. Dan werden onze projecten veel moeilijker te verdedigen. Alles kwam op losse schroeven te staan. We deden bijvoorbeeld corrosieonderzoek. “Oh, corrosieonderzoek! Dat betekent waarschijnlijk dat tanks moeten worden beschermd.” En we deden chemie. Natuurlijk om strijdgassen te maken. Uiteindelijk zijn alle projecten gekapt. Een aantal universiteiten hebben dan uit eigen middelen de programma's afgevoerd of weer nieuwe opgestart. Maar alles op een veel lager pitje.»

«Wij als landbouwuniversiteit hadden een groot project lopen in de Mekong-delta. We deden er onderzoek naar wat wij katteklei noemen. Je moet weten, het water daar is bijzonder zuur. Je praat daar over Ph 2 of Ph 3. Dat komt doordat de bodem uitzonderlijk veel priert bevat. Die stof heeft de eigenschap, als de grond in het warme seizoen droog komt te staan, aan de lucht te ontleden, en zwavelzuur te geven. Op die gronden, en we praten hier over honderdduizenden hectaren, groeide helemaal niks, alleen maar wat smerig gras. We kregen van de kommunistische regering een lapje grond ter onze beschikking om er een laboratoriumwei van te maken. We hebben daar, met de hand, als mieren, dijkes gebouwd die moesten verhinderen dat de bodem droog kwam te staan en de priert zou ontleden. En dan kun je daar gewoon gewassen op telen.»

«Tegenwoordig zijn er van de vijf universiteiten waarmee we gestart zijn, nog twee over: Amsterdam en Wageningen. We krijgen nu wel steun van de Europese Gemeenschap. België is er nu trouwens ook bij betrokken.»

Veto: Al sinds 1986 zit u de PCLB voor, de Ministeriële Programma Commissie Landbouwbiotechnologie. De Nederlandse overheid wil met dit vijfjarenplan het onderzoek op dit terrein bevorderen. Is daar veel geld voor vrijgemaakt?

Van der Plas: «We hebben van de overheid zo'n 13 miljoen gulden ter beschikking gekregen, zo'n kwart miljard Belgische frank. Dat is lang niet het enige geld dat in biotechnologieprogramma's gestoken wordt. Ik denk dat er alles bij elkaar wel voor 60 miljoen gulden geïnvesteerd wordt. De toepassingmogelijkheden zijn dan ook haast onbeperkt. Ik zou daar een college over kunnen geven, maar dat kan natuurlijk niet. Het zit hem met name in de mogelijkheden van de genetische manipulatie op planten. Rassen- en opbrengstverbetering, verbetering van de resistentie tegen ziektes, of - heel belangrijk voor de Derde Wereld - het opdrijven van de zoutresistentie, om maar een paar dingen te noemen. Maar de actuele ontwikkelingen op het gebied van de genetische manipulatie bij dieren zijn niet minder belangrijk. Wij kunnen tegenwoordig transgene muizen kweken. Die beestjes zijn geboren uit embryo's waarin we een vreemd gen hebben ingebouwd, en hadden onder normale omstandigheden in de natuur nooit zo voortgebracht kunnen worden. Nog maar weinig mensen zien de gigantische mogelijkheden van dit alles in. Wij zijn in staat een correctie aan te brengen van een foutief gen.»

«In Amerika is men zover dat men genmanipulatie ook bij mensen toepast. Men is erin geslaagd kankerpatiënten weet beter te maken door genetische manipulatie van hun witte bloedlichaampjes. Ach, die genmanipulatie heeft zoveel interessante toepassingen, dat je niet kunt toelaten, denk ik, dat die techniek in de rijkstaat wordt gestopt omdat er misschien een of andere idioot is die er gevaarlijk mee omspringt.»

«Nog zo'n toepassing uit de biotechnologie van de laatste tijd heel wat heisa rond gemaakt wordt, is het gebruik van het zogenaamde PST-hormoon bij koeien. Wanneer zulke natuurlijke hormonen bij zo'n beest worden ingebouwd, gaat het gewoon meer melk produceren.»

Veto: Die zaak heeft geleid tot een handelsconflict met de VS. Vindt u als wetenschapper het gebruik van die hormonen toelaatbaar?

Van der Plas: «Er is onseindig veel onderzoek verricht naar de mogelijke schadelijkheid van gebruik van hormonen bij de kweek van koeien. Dat heeft niets, maar dan ook niets opgeleverd. Het gebruik van PST-hormonen is dan ook, en terecht, volledig vrij in Amerika. Het gaat om volkomen onschuldige stoffen. Maar geen mens neemt uit de winkel een pak melk van met hormonen behandelde koeien mee. Ook al is die melk zelfs nog beter. Er zit minder vet in. En de omzetting van het voedsel in het lichaam van de koe verloopt beter, waardoor er minder afval is en dus minder mest, en minder mestproblemen.»

«Ik ken zo nog een ander voorbeeld. Bij ons, in Wageningen, hebben we een kleine atoomreactor staan die gebruikt werd voor onderzoek naar de toepassing van lichte radioactieve bestraling van gewassen. Wie aardbeien voor zeg maar twee seconden in een reaktor bestraald, krijgt prachtige, grote vruchten die weken houdbaar zijn. Door de bestraling zijn alle ziektekiemen gedood en je houdt een veel gezondere vrucht over. We hebben jarenlang gezocht naar schadelijke gevolgen van het eten van zo'n aardbei en al dat werd leerde ons dat er in die twee seconden niets met die aardbei is gebeurd. Toch komt die vrucht niet op de markt. Geen mens raakt zo'n aardbei aan, man.»

«Volgens mij kan je dat alles kaderen in een algemeen streven van de mens van

de huidige generatie. Ik noem dat fenomeen het bio-denken. De ontwikkeling van de wetenschap gaat zo snel dat geen mens het nog kan volgen. En wat men niet begrijpt, kan men niet accepteren. En zeker als er leven bij betrokken is, staat Jan, Piet en Klaas huiverachtig tegen technologische ingrepen in de natuur der dingen. Je ziet het al bij kippen. Mensen eten liever eieren van een scharekkip dan van een kip uit een legbatterij ook al is het eerste ei zo'n 5,6 cent goedkoper. En dan spreek ik nog niet over scharelvarkens: daar is tegenwoordig een markt voor.»

Veto: Wordt het geen tijd dat we een reglementering opstellen voor de biotechnologie, die terdege rekening houdt met de ethische aspecten ervan?

Van der Plas: «Precies. Maar de discussie daarover wordt niet gemakkelijk. Kijk, dat de dingen veilig moeten zijn en compleet onschadelijk, daarmee zal ieder het wel eens zijn. Maar hoe zit het met de aanvaardbaarheid van ingrepen in de sociale structuur? Die invloed op de sociale structuren zijn vaak niet te vermijden. Het PST-hormoon bijvoorbeeld heeft als gevolg dat je met minder koeien eenzelfde hoeveelheid melk kunt

produceren. Op termijn zullen daardoor een aantal boeren zonder werk vallen. Moeten we daarom PST verwerpen?»

«En wat binnen het nationale kader, sociaal gezien nog aanvaardbaar is, is het niet altijd op wereldschaal. Neem nu de bietsuikerproductie in Europa. Er werken tienduizenden boeren in die sector. Nou, biotechnologisch is het mogelijk een zoetstof - bereid volgens het isomerisatieproces, uit de omzetting van mais tot glukose en, in tweede instantie, fructose - op de markt te brengen die veel zoeter is dan gewone suiker en minder kalorieën bevat. Nou, je hoort het al, dat is precies wat het publiek wil natuurlijk. Aan de overkant van de plas wordt die zoetstof dan ook door alle frisdrankproducenten gebruikt. Bij ons levert dat niet zoveel problemen op. We hebben de kennis en de wetenschap voor de suikerboeren een alternatief te vinden, zodat ze toch aan het werk kunnen blijven, maar in landen als Haiti, de Filipijnen en Cuba zijn honderdduizenden boeren werkloos. Voor de riet-suiker die ze produceren is op de hele markt geen afzet meer.»

Tom Ysebaert
Jan Van der Linden

MET GRAFFITI DE MUUR DOOR.

PAASVAKANTIE '89

Rondreis

Berlijn-Leipzig-Weimar-Dresden-Potsdam

Programma: een traject met heel wat historische hoogtepunten zoals het bezoek aan het nazi-concentratiekamp Buchenwald, de vesting van Königstein, Slot Sanssouci in Potsdam ...

En reis ook met heelwat contacten met jongeren uit de DDR, op ontmoetingen, fuisen ... Hoe leven jongeren in Oost en hoe leven ze in West?

Een reis waarbij de 25 deelnemers ook nog tijd genoeg hebben voor zichzelf en hun eigen interesses.

Vertrek: zo. 25 maart, Terug: di. 4 april.

PRIJS: 7890 BF.

Geïnteresseerd? Vul onderstaande strook in en stuur hem op naar
GRAFFITI, Stalingradlaan 18, 1000 Brussel, of telefoonnr
02/512.1936

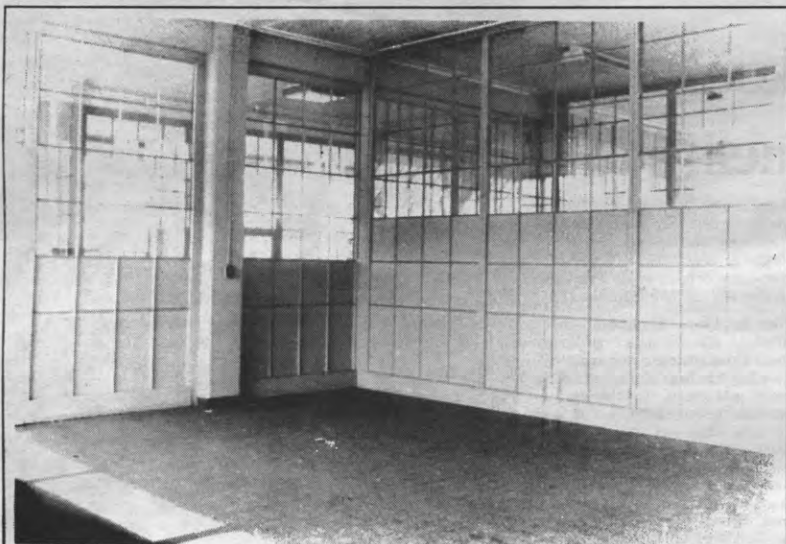
Voor naam, Naam:

Adres:

Tel: **Leeftijd:**

Ik wens meer informatie

Ik wens deel te nemen aan de reis naar de DDR.

Een blik in het interieur van de met slopen bedreigde Technische School.

HENRY VAN DE VELDE SCHOOL NOG STEEDS MET SLOPEN BEDREIGD

Sinds zowat een jaar is er beroering omtrent een Leuvens gebouw van de beroemde Belgische architect Henry Van de Velde. Het gaat om de Technische School (1936-42), een kompleks dat zich uitstrekt van de Rijsschoolstraat tot de Diestsestraat. Dat gebouw staat sinds 1984 leeg en wordt met slopen bedreigd. Dat is echter niet naar de wens van het Leuvens Comité Henry Van de Velde dat intussen al 2000 handtekeningen verzameld heeft voor het behoud en de revalorisatie van dit belangrijk stuk patrimonium.

Het Comité liet vorig jaar in april al van zich horen. Toen had Gemeenschapsminister van Cultuur Patrick Dewael met een voorontwerp tot lijst van bescherming getekend. Koncreet werd de bescherming voorgesteld van het hele gebouw als 'stadsgezicht' en van de gevels aan de Diestsestraat én aan de Rijsschoolstraat als 'monument'. In de praktijk kwam dit dus neer op een intentieverklaring voor het behoud van de Technische School waarin dan een nieuwe functie moest onderge-

bracht worden. Het Comité Henry Van de Velde wees toen uitdrukkelijk op het feit dat het nog slechts om een intentie ging. En terecht, want negen maanden later blijkt de bescherming nog lang geen feit.

Integendeel: de intentieverklaring van Dewael is nu rijp voor de prullemand aangezien de bevoegdheid over deze materie met de laatste staatsherziening verhuisd is van het Gemeenschapsministerie van Cultuur naar dat van Ruimtelijke Ordening en Huisves-

ting. Het Comité wacht nu dus op een teken van Louis Waltiel.

Na de ondertekening van het voorontwerp was wel de procedure gestart. Toen is ondermeer gebleken dat er vanwege de Leuvense bevolking alvast geen enkel bezwaarschrift tegen de bescherming is ingediend. Het Bestuur van Stedebouw en Ruimtelijke Ordening had evenmin bezwaar en wilde de bescherming 'als monument' zelfs uitbreiden tot de volumes die op de gevels aansluiten.

Een heel ander geluid kwam van het Stadsbestuur van Leuven. Dat adviseerde positief voor het behoud van de gevels, maar negatief wat het behoud van de tussenliggende volumes betreft. In hun ogen zou het gebouw zelf dus gewoon gesloopt mogen worden en zouden enkel de beide gevels moeten behouden blijven. Volgens het Stadsbestuur zou het bestaande gebouw de geplande bestemming (Stadsbibliotheek, kantoren van het Ministerie van Financiën) onmogelijk maken. Volgens het Comité Van de Velde is het echter duidelijk dat dit advies zonder meer gedikt werd door het bestaan van heel concrete plannen die door het studie bureau Stafor sinds eind 1986 werden uitgewerkt. Met andere woorden: het Stadsbestuur heeft de bescherming niet eens ernstig in overweging willen nemen en is voor haar advies gewoon uitgegaan van het feit dat er al veel te concrete afbraakplannen bestaan.

Het Comité eist nu dat de beschermingsprocedure die in maart '88 werd gestart onmiddellijk hervat wordt en zo snel mogelijk beëindigd. Volgens het Comité moeten projecten met betrekking tot hergebruik uitgaan van het karakter en de kwaliteiten van het bestaande gebouw.

Late Henry

De Technische School is weliswaar niet een van de belangrijkste gebouwen van Van de Velde, maar in de Leuvense context is het niettemin een merkwaardig werkstuk. De kleine gevel aan de Diestsestraat is met grote bakstenen tegels bezet en geeft een diskrete indruk. Beneden aan de Rijsschoolstraat doet het gebouw veel volumeuzer aan: hier is duidelijk de late Henry Van de Velde aan het werk geweest. Struktureel is het gebouw opgetrokken in een skelet van gewapend beton en een groot deel is functioneel ingericht met behulp van verplaatsbare metalen en beglaasde wanden. Mocht het toch tot een slooping of een gedeeltelijke afbraak (en dus vernieling) komen, dan verliest Leuven een zeldzaam exemplaar van het modernisme.

Didier Wijnants

Stuc brengt Alexander Kluge

Op zoek naar de geschiedenis

Vanaf vandaag pakt het Stuc vier maanden lang uit met films van de Duitse kineast Alexander Kluge. Het zal wel niemand verwonderen dat het Stuc ook met deze reeks een aloude traditie, die van de programmatie van schier onbekende en nogal eigenzinnige films, alle eer aandoet. Kluge is hier bij ons immers een volslagen onbekende. En hoeft het een betoog dat zijn films het medium film problematiseren?

Alexander Kluge is niet alleen filmer, hij schrijft ook, en dat doet hij zelfs zo goed, dat hij tot het clubje van vooraanstaande schrijvers uit de Duitse naoorlogse letterkunde behoort. Dat wil dan weer niet zeggen, dat Kluge door het grote publiek op handen wordt gedragen. Daarvoor is zijn literaire werk te onkonventioneel, net als zijn films, overigens.

Stalin

Kluge debuteerde in de jaren zestig. Hoewel hij de oorlog niet heeft meegemaakt als soldaat (wat vele andere naoorlogse schrijvers, denk aan Böll, wel geweest zijn), zijn de sporen van die oorlog opvallend sterk in zijn werk aanwezig. Kluge begon zijn literaire loopbaan met de liggige verhalenbundel 'Lebensläufe', die in de eerste plaats opviel door de samenstelling. Die is nogal 'dokumentair': Kluge maakt gebruik van rapporten, protocollen, interviews en analyses. Daarmee stelt hij een soort van 'dossiers' samen, die op filmtchnische wijze aan elkaar worden geschakeld en een onthutsend beeld opleveren van de onmacht van het individu tegenover de georganiseerde overheid op politiek, rechterlijk en militair gebied. Treffend is daarbij ook de stijl: door het citeren en imiteren van het taalgebruik van allerlei instanties scheidt Kluge een sfeer van onpersoonlijkheid en onmenselijkheid.

Dezelfde procedes worden gebruikt in het monumentale 'Schlachtbeschreibung', een boek over de ondergang van het Duitse leger bij Stalingrad. Oorlogsdagboeken, informatie van 'Reichspressechefs', militaire richtlijnen, soldatenbrieven, interviews met overlevenden: alles is goed voor de opbouw van een 'Schlachtenpanorama'.

Mikro

Ondanks deze en nog enkele andere indrukwekkende werken, staat het vast dat Kluge een groot deel van zijn 'literaire energie' in het filmen heeft gestopt. Eigenlijk zou je van hem kunnen zeggen, dat hij meer filmer dan schrijver is. De heterogeniteit die zijn boeken kenmerken is in elk geval nauw verbonden met zijn werk als kineast.

Kluge maakt al kortfilms nog voor hij zijn eerste literaire werk publiceert. Hij neemt actief deel aan het uit de grond stampen van een nieuwe Duitse generatie van filmers. Zo is hij in 1962 één van de initiatiefnemers van het 'Oberhausener Manifest'. Daarin verklaren een aantal jonge regisseurs de zogenaamde 'restauratieve film' van de jaren vijftig

voor dood, en roepen zij zichzelf uit tot de aflossing daarvan. In hetzelfde jaar krijgen Kluge en enkele van zijn collega's de leiding van het pasopgerichte 'Institut für Filmgestaltung' toevertrouwd. Het is de bedoeling een theoretisch centrum voor film uit te bouwen, waarin nieuwe ideeën kunnen worden uitgedrukt.

Net als zijn prozawerken kennen de (meeste) films van Kluge geen klassieke, verhalende opbouw. Er steekt niet echt een rode draad in. Films als deze kan men zich het best voorstellen als een mozaïek van mikro-verhaaltjes, die delen van grotere eenheden zijn. Die eenheden representeren, op hun beurt, delen uit de Duitse geschiedenis.

Want het is uiteindelijk om die geschiedenis, dat het hem gaat. Uitzonderlijk is dat niet. Historisch gezien is Duitsland één van de meest komplekse landen van Europa, en de Duitsers zijn zich daar altijd bewust van geweest: de reflectie omtrent het *Deutschtum* is van alle tijden. De afgelopen jaren kwam die op het witte doek onder andere tot uiting in de serie 'Heimat' en, niet te vergeten, in de laatste films van Rainer Werner Fassbinder - overigens een regisseur die van plan was heel de recente geschiedenis van zijn land te verfilmen.

Fassbinder belichtte periodes uit de Duitse geschiedenis aan de hand van een of ander personage, meestal een vrouw. Dat werken met zo'n personage is ook wel bij Kluge aanwezig, maar bij hem zijn ze toch eerder 'eksemplarische' modellen dan echte karakters van vlees en bloed. De grootste verschillen tussen Fassbinder en Kluge zijn echter gelegen in de filmtaal. Fassbinders films waren altijd sterk verhalend, episch-avontuurlijk zelfs. Bij Kluge is daar niets van te merken. Het konventionele verhaal wordt vervangen door een aaneenschakeling van situaties door middel van een uitgekende montage-techniek. Dokumentaire (historisch filmmateriaal) en fictieve gedeelten hapt de regisseur door elkaar. Op associatieve wijze worden ze onderbroken en maken ze plaats voor andere gegevens en situaties. Volgens de filmtheorie van Kluge ontstaat op die manier een leegte die de kijker zelf dient in te vullen aan de hand van eigen ervaringen. Zo maakt iedereen zijn eigen film.

Kluge ziet de geschiedenis van Duitsland als een puinhoop. Het land werd voortdurend alles ontnomen. Ondanks bloedige oorlogen is het er nooit echt in geslaagd, een eigen identiteit te veroveren. Na elke nederlaag probeert de Duitser koppig een nieuw bestaan op te bouwen, maar telkens weer stoot hij op het feit, dat hij niet weet wie hij is. De Duitse deling heeft dat konflikt alleen maar verscherpt. De houding die Kluges personages aannemen ligt er dan ook niet om: zij wijzen Duitsland af en kreëren voor zichzelf een (onvervalbare) utopische wereld.

John Reyniers

Wie zijn eigen film wil maken kan op maandag 6, 13, 20 en 27 februari in het Stuc terecht. De eerste film is Kluges langspeelfilmdebuut, de laatste is zeer recent.

Ontwikkeling

Kultuur

Itco is een vormingsinstelling voor ontwikkelingsamenwerking. In het kader van het streven naar een rechtvaardiger samenleving wil het de kwaliteit van het ontwikkelingswerk bevorderen. Zo iets klinkt natuurlijk allemaal rijkelijk vaag. Wacht tot u erbij bent! U kunt zich dan bezighouden met dienstverlenende informatie, oriëntatie en vormingsinitiatieven. Informatie is verkrijgbaar in de Lakensestraat 76, 1000 Brussel, ☎ 02/218.31.67.

De kultuur-commissie heeft ook deze maand een aantal evenementen u in petto. Zo kan je op 8/2 toneel gaan bekijken over het tapijt van Bayeux (in het Stuc), is er op 15/2 een fakulteitsconcert in het Erasmushuis, en gaat er op 22/2 in het Stuc een muziektheater door op tekst van de Franse filosoof Roland Barthes. In maart kan je de eerste dag (1/3) in het Erasmushuis een hoorntrobeluister. Op 8/3 klinkt er jazz op in het Arenbergkasteel. Alle activiteiten vinden plaats om 12.30 u.

Dit verwaarloosde gebouw in de Rijsschoolstraat is van een van onze meest vooraanstaande moderne architecten. (Foto Hendrik Delagrangé)

Marc Galle over taal en cultuur

“Vlamingen zijn de schatbewaarders van het Nederlands”

Behalve als politikus staat Marc Galle ook bekend als de taalkundige die ons in het verleden (van '65 tot '77) op de radio wenken gaf betreffende het juiste gebruik van het Nederlands. Wie kent niet de reeks 'Voor wie haar soms geweld aandoet'? We hebben het aan Marc Galle te danken dat geen enkele Vlaming met hersens nog de zinsneden 'op punt stellen', 'zich interesseren aan' of 'ik ben 't akkoord' in de mond durft te nemen. Taalzuivering heet zoets. Een verfoeilijke praktijk maar een noodzakelijk kwaad in een taalarm Vlaanderen. Over taaltips, over de Noordnederlandse norm, over Europeanisering en andere culturele kwesties, een interview.

Veto: De tijd van de taalwenken is voorbij, zo lijkt het. Gaat de taalbekoermeris achteruit in Vlaanderen?

Galle: «Na mijn vertrek op de BRT heeft men de formule die ik uitgedokterd had, verder uitgemolken zonder te beseffen dat dat tot mislukken gedoemd was. De programma-makers verloren uit het oog dat de serie erg persoonlijk was geweest en niet echt werkte met andere presentatoren. Ik denk dat dat een van de redenen is dat ze tenslotte verdwenen zijn. Dat wil echter niet zeggen dat er geen belangstelling meer is voor de taal, verre van. Ik verkeer u dat zo'n programma een enorme impact heeft. Ik kreeg gemiddeld dertien brieven per dag. Nu nog verwijst men naar mijn BRT periode.»

«Men heeft een tijdje geprobeerd om taalwenken in een show-kleedje te stoppen. Het publiek vindt de show leuk maar de boodschap, de taal ontgaat hen helemaal. Dat is nooit de bedoeling geweest van mijn programma. In 'Voor wie haar...' zat er een systeem zodat de luisteraars er wat van meenden. Mij was het erom te doen uiteindelijk de formuleringskracht van de mensen te vergroten. Niet dat ene woordje is belangrijk maar de vaardigheid om zich op een intelligente manier te kunnen uiten. Daarnaast speelde natuurlijk ook de bewustmaking: het dialect moest overwonnen worden.»

Veto: Misschien zijn de Vlamingen wel los gekomen van hun dialect maar de standaardtaal beheersen ze nog nauwelijks. Zal het ooit zover komen?

Galle: «Het komt erop aan een psychologisch evenwicht te zoeken. We mogen

taalpolitiek van beide landen betreft?

Galle: «Weinig. Er zijn wel veel theorieën opgesteld en oplossingen uitgedacht maar als die niet aanslaan bij de mensen dan blijft het administratie. Ik hou er niet zo van dat de staat ingrijpt in iets dynamisch als de taal. Maar goed, er is al iets verwezenlijkt: men erkent nu in Zuid en Noord één gezaghebbend woordenboek, de Van Dale. In datzelfde werk vind je nu woorden als 'Algemeen Zuidnederlands' aangegeven terwijl dat vroeger 'geweststaal' was. Dat is de hand van de Taalunie.»

«Ik denk dat er trouwens hoedanook een grotere tolerantie tegenover Vlaanderen heerst in het Noorden. Ik heb ooit nog een uitspraakwoordenboek geschreven samen met professor Geerts en twee Nederlandse profs. Daarin stond dat veertien miljoen mensen in het Noorden 'trem' zeggen en zes miljoen Vlamingen 'tram'. We stelden dat verschil dus alleen maar vast. Lange tijd klonk het echter dat die Vlaamse variant verkeerd was. Nu gaat men meer en meer in de richting van te aanvaarden dat het gewoon anders is. Het enige wat echt niet door de beugel kan is barbarismen. Dat zijn meestal letterlijke vertalingen die door goed bedoelende onderwijzers, die geen contact hadden met de Nederlandse taalgemeenschap, aan de schooljeugd opgedrongen zijn.»

Boeren

Veto: Dat beetje normbesef dat we toch aangekweekt hadden, onder andere door de weldadige invloed van de BRT, lijkt nu te verschrompelen door de versnippering van de regionale zenders en de verflaking van VTM.

Galle: «We boeren in Vlaanderen inderdaad stevig achteruit. Er wordt bijvoorbeeld nog amper gelezen. Claus verkoopt slechts zeven procent van zijn boeken hier. We waren nochtans op goeie weg. Na de tweede wereldoorlog schoten de tijdschriften als paddestoelen uit de grond, er werd gedebatteerd, gekonfereerd. Nu ligt het verenigingsleven plat. Er worden nog wel boeken gekocht maar ze worden niet gelezen. Vooral de dure prentenboeken zijn gegeerd. Dat is een mooi decor voor in de huiskamer. Waar men in Nederland naar de boekhandel rent om de nieuwe Mulsich te kopen is er hier, op enkele leesclubs na, niets te beleven.»

«Kijk, het taalprobleem is in wezen een cultureel probleem. En ik hoef u niet te vertellen dat de cultuur het zwakke broertje van het beleid is. Men redeneert nog te veel vanuit een economisch standpunt. Het moet renderen. Onzin! Cultuur en onderwijs zijn dingen die je

Literair

Vele dames en heren hebben de afgelopen weken bloed en tranen gezweet om hun literaire pennevruchten tijdig klaar te krijgen voor een gooi naar de laurierkransjes die door de Interfakultaire Literaire Wedstrijd worden uitgelooft. Thans lijden deze poëtische zielen aan slapeloosheid: die jury beraadt zich over hun geschriften. Naar wij links en rechts vernomen hebben had die jury wel graag een interview in Veto gehad, maar daar komt natuurlijk niets van in huis. Over irrelevante dingen als poëzie en liefdesverdriet melken we niet meer. Wie dit wel nog wenst te doen moet weten dat de prijsuitreiking niet doorgaat op 13 februari (zoals eerder aangekondigd), want dan valt de hakbijl van de jury pas. Om de spanning erin te houden maken wij de juiste datum pas later bekend. Quousque tandem, Catilina?

aan de bevolking moet geven, laat het dan verlieslatend zijn. Een goed taalbeleid hangt samen met een goed cultuurbeleid. Je hebt pas zo'n goed beleid als er intelligente mensen aan het roer staan. Wat voor zin heeft het om op metershoge affiches in gekleurde letters uit te schreeuwen dat Vlaanderen leeft? Er ligt zoveel nadruk op dat ik argwanend word. Je moet Vlaanderen doen leven, het helpen leven.»

«Ideaal voor Vlaamse jongeren zou zijn als ze op taalklassen naar Nederland konden trekken. Maar nee, ze gaan op bos-, zee- of sneeuwklassen. Zou de Taalunie zo iets niet kunnen subsidiëren? Ook het Erasmusproject zou in de eerste plaats tussen Nederland en Vlaanderen moeten ontwikkeld worden.»

Veto: Het Erasmusproject stelt echter andere dingen aan de orde. De Europese eenmaking. Zal het Nederlands zich niet schrap moeten zetten tegen al die 'grote talen van de Gemeenschap'?

Galle: «Het is waar dat de nederlandsprekende fractie in het Europese parlement niet als een blok optreedt. De Nederlandse afgevaardigden vragen een vertaling aan als er een Vlaming spreekt. Dat maakt ons zwak. Er is sprake van geweest om, als de EG groeit, de kleinere talen als officiële talen te schrappen. Daar moeten we ons tegen verzetten. Ik vind dat trouwens een slechte term: een kleine taal. Een gezaghebbend prof van de Sorbonne heeft ooit eens gepleit voor het algemeen aanleren van het Nederlands als Europese tweede taal omdat er tussen de grote talen onderling teveel ressentiment zou zijn. Laten we dus niet te snel zijn om het Nederlands overboord te gooien.»

Fraiture

«Als we ooit willen komen tot de Verenigde Staten van Europa dan zullen we één taal moeten kiezen. Wat verbindt in de VSA het noorden met het zuiden, de zwartten met de blanken, de oostkust met de westkust? De taal natuurlijk. Ook in Europa zullen we alle onderlinge twisten achter ons moeten laten en

resoluut opteren voor het Engels. Het is een wereldtaal, een praktische taal, niet al te moeilijk van grammatika. Als we zover konden komen dat alle lagere schoolkinderen Engels als tweede taal onderwezen kregen, dan kan de volgende generatie Europeanen vlot communiceren. Die taal kan dan als bindmiddel gaan fungeren. In de negentiende eeuw was Duitsland een versnipperd land. Bismarck heeft het eengemaakt. Het eerste wat hij deed was één taal instellen. In Europa zullen we moeten opboksen tegen een versnippering van eeuwen maar het is niet omdat er verscheidenheid is dat we niet op elkaar kunnen inselen. Ach, de Europese eenmaking is vooral een economische zaak geweest, terwijl men veel beter met het culturele begonnen was. Waarom geen Europees onderwijs? Nu zijn de geschiedenisboeken in elk land verschillend. In de toekomst moet er een handboek Europese geschiedenis komen waarin '14-18' beschouwd wordt als een burgeroorlog. Hetzelfde voor de aardrijkskunde. Waarom moeten Belgische kinderen alles weten over een molshoop als de Baraque Fraiture?»

Veto: U zegt dat de Europese eenmaking met het culturele had moeten beginnen. Maar is het niet zo dat vooral de economische noodzaak mensen ertoe brengt een tweede taal aan te leren?

Galle: «Dat klopt en die noodzaak is er nu duidelijk. Het is niet eens nodig een lingua franca op te dringen. Vlaamse zakenlui spreken Engels met hun Madrileense kollega's. De kooplui lopen voorop, dat is altijd zo geweest. De economische geleidingen zullen zich wel redden. Het culturele moet echter door de overheid verzorgd worden, dat gaat niet vanzelf. Je moet het geluk hebben dat er bij die overheid iemand is met visie, met intelligentie, met impakt. Pas dan wordt er iets gerealiseerd.»

Tom Ysebaert
Carla Rosseels

Marc Galle debatteert woensdag om 20.00 u met Prof E.G. Droste over de Nederlandse taal in de Witte Telperion.

KRUISWOORDRAADSEL

JAZEKER, 'borstharen' zijn een lichaamsdeel, dat wil zeggen bij sommige mensen toch. Toch was het niet dat waarover onze verwoede puzzelaars struikelde. De voorname van de wereldvermaarde Scandinavische jeugdacteur Janson bleek een ernstiger probleem te zijn. Welnu, de brave man heet gewoon 'Tove', helemaal geen ekstravagante naam, in Noorwegen heten bijna alle melkboeren zo. Uit het handvol goede inzendingen trokken we, gebruik makend van de meest geavanceerde vistechnieken, het exemplaar van de genaamde Annie Van De Vel uit de Munstraat 13 op het droge. Als ze de moeite doet om zich naar de redaktielokalen te begeven dan krijgt ze van ons 'De kat achterna' van (waw!) Doeschka Meijning. Hieronder de nieuwe opgave en wat hebben we voor de juiste inzending in petto? U gelooft het nooit: een uitermate mooi boek.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Horizontaal - 1. In vrouw verklede man 2. Sleurende 3. Kopers keuze - omgekeerde jongensnaam - vaatwerk 4. Deel van een boom - muzieknoot 5. Gemeen - paard 6. Oedeem 7. Dagorde - uitroep 8. Japans bordspel - bende 9. Godin - gefeest 10. Nummer - Pers. voornaamwoord - scheidkundige benaming.

Vertikaal - 1. Kraanauto 2. Zeurkous 3. Spil - hoeve 4. Zwevend - Pers. voornaamwoord 5. Verharde huid - eerwaarde heer 6. Zuinig - 7. Voorzetsel - tocht - meisjesnaam 8. Deel van visfui - boot 9. Plaats in Nederland - warmer 10. Verdwenen - omgekeerde munt.

Palestijnse vrouwen in actie

Nationalisme en feminisme gaan hand in hand

“De Palestijnse vrouw is de motor van de *intifada*”, dat zegt de Palestijnse schrijfster Hanan Ahmad Awwad in De Standaard van 25 november 1988. Dat de Palestijnse vrouw inderdaad een cruciale rol speelt in de oorlog die momenteel in de door Israël bezette gebieden woedt, zegt ook Ria Convents, een Leuvense advokate die in het begin van dit jaar deel uitmaakte van een vrouwendelegatie op bezoek in de bezette gebieden. Net zoals de medische delegatie die we vorige week bij monde van Geert Van Moorter aan het woord lieten, vertrok deze vrouwengroep op vraag van de Palestijnen zelf. Hun aandacht ging uiteraard vooral naar de situatie van de vrouw in dit door oorlog geteisterde gebied.

Ria Convents maakte deel uit van een negenkoppige vrouwengroep. Zelf omschrijft ze zich als een “onafhankelijke feministische advokate”. De andere vrouwen waren onder andere verbonden aan het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking (NCOS), het Belgische Palestina-komitee, de Groene Beweging, ... Wat hen bond was hun vrouw-zijn. Dat was ook het aspect waar ze tijdens hun reis bij uitstek oog voor hadden.

Convents: “De vrouwen spelen op dit moment een zeer belangrijke rol in de Palestijnse samenleving. Dat is niet verwonderlijk: in iedere oorlogssituatie komt er veel op de schouders van vrouwen terecht. De mannen zijn dan meestal weg: ze worden neergeschoten, gedeporteerd of opgesloten in de gevangenis. De vrouwen blijven alleen achter. Ze moeten die gebeurtenissen verwerken en de kinderen opvangen. Vaak pompen ze hun kinderen en echtgenoten ook voortdurend nieuwe moed in.”

“Een positief punt dat me tijdens onze reis sterk getroffen heeft, is de enorme solidariteit die er momenteel tussen de Palestijnen bestaat. Het maakt niet meer uit of je kristen of moslim, rijk of arm bent. Wanneer er verschillende dagen na elkaar een uitgaansverbod van kracht is, wordt alles gedeeld: voedsel, drank, sigaretten. Iedere vorm van individualisme is op de achtergrond gedrongen. De vrouwen hebben veel tot die eenheidsgevoelens bijgedragen. Zij stellen zich zeer praktisch op: alle aandacht

gaat naar het opvangen van de kinderen, het verzorgen van de gewonden, het beredderen van het huishouden, ...”

Ideologie

Convents: “De Palestijnse vrouwen zijn georganiseerd in vier grote vrouwenkomitees, die respectievelijk aanleunen bij de vier grote partijen binnen de PLO. Sinds de *intifada* hebben deze vrouwen alle ideologische verschillen opzij geschoven en trekken ze samen de straat op om tegen de Israëlische bezetting te demonstreren. Ze werken ook samen op het vlak van gezondheidszorg, scholing en het bijbrengen van economische zelfstandigheid aan vrouwen. Zij zijn de voorloepsters van de eenheidsgedachte, die nu gepropageerd wordt door de PLO.”

“Sinds de *intifada* zijn alle vrouwenkomitees illegaal verklaard. Toen de Israëlische merken dat de werking toch nog doorging, hebben ze heel wat lokale dichtgelaat. De verschillende komitees komen nu samen in de weinige lokalen die nog toegankelijk zijn. De werking van de officiële komitees is er vooral op gericht de vrouwen economisch zelfstandig te laten worden. Buiten die komitees is er ook nog de traditionele vrouwenbeweging, die meer afgestemd is op liefdadigheidswerk. Toch nemen ook zij door de omstandigheden steeds radicalere standpunten in.”

“Het politieke bewustzijn van de vrouwen neemt sinds de *intifada* sterk

toe. Vroeger vertoonden de vrouwen nog een beschermrefleks: de kinderen werden van straat gehouden omwille van hun veiligheid. Nu staan ze daar totaal anders tegenover. We hebben een moeder ontmoet die zei dat haar kinderen het recht hadden om op hun eigen manier strijd te voeren tegen deze onrechtvaardige toestand. Ze steunen hun kinderen, maar anderzijds zijn ze ook bezorgd om de toekomst. Ze vragen zich af wat er van deze generatie, die dagelijks gekonfronteerd wordt met agressie en geweld, gaat worden. De kinderen spelen oorlogje en vragen hun ouders om vastgebonden te worden. De moeders vragen zich af wat het laatste restje menselijkheid naar toe is als hun kinderen zich beperken tot het spelen van dergelijke spelletjes.”

Alternatief

Convents: “De vrouwen propageren een alternatief dat het geweld – de oude, mannelijke vorm van konfliktoplossing – moet vervangen. Zij willen samen met de joden rond de tafel gaan zitten en een oplossing zoeken die voor beide volkeren vrede brengt. De vrouwen zijn daar heel redelijk in. We hebben ook gesproken met de Palestijnse schrijfster Raymonda Tawil. Haar alternatief voor het geweld bestaat erin dat ze de Israëlische altijd recht in de ogen blijft kijken. Ze wil hen altijd opnieuw in hun menselijkheid aanspreken.”

“Toch worden ook de vrouwen met het Israëlische geweld gekonfronteerd. Ondertussen zijn 14 % van de politieke gevangenen al vrouwen. Ook zij worden gefolterd. Toch vinden ze dat niet het ergste. De vernedering valt hen veel zwaarder. We spraken met een vrouw die van de ene op de andere dag gevangen gezet werd. Tijdens haar menstruatie mocht ze zich niet wassen. Ze moest dus voor haar ondervragers verschijnen met bloeddode benen. Ook seksuele scheldpartijen komen vaak voor: de vrouwen worden uitgescholden voor hoer. Arabische vrouwen zijn daar zeer gevoelig voor. Als je de jurk van een moslimvrouw nog maar even optilt, zou ze al om het even wat bekennen.”

Moed

Convents: “De vrouwen zijn heel moedig en komen bij schermutselingen tussen Palestijnse kinderen en Israëlische vaak tussenbeide. Wanneer Israëlische soldaten een jongen in hun jeep willen meevoeren, proberen de Palestijnse vrouwen hem er weer af te trekken. Dit gaat gepaard met een afschuwelijk gekrijs. Soms schrikken de Israëlische daarvan en laten ze zo'n jongen los.”

“De vrouwen zijn zich ook bewust van vroegere fouten. Tijdens de revolutie in Algerije bijvoorbeeld waren de vrouwen zeer actief. Later zijn ze toch weer naar de haard teruggestuurd. Bij de vrouwen die ik heb ontmoet bleek duidelijk dat de nationalistische en de feministische strijd bij hen hand in hand gingen.”

Veto wil u

Als u alles nu eens zelf deed

Het lijkt de doodnormaalste zaak van de wereld om Veto elke maandagavond uit de bakken te halen. Maar u moest eens weten hoe wij hier elke zondagnacht dronken – slaapdronken – naar ons tot zwijmelen. Niet dat u zich dat moet aantrekken. Maar misschien wil u het ook wel eens meemaken. Wij zijn namelijk altijd bereid u in te werken. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd, zegt de oude Vlaamse volkswijsheid. En vreugd hebben we nodig.

Frits

Uiteraard komen die artikels niet zomaar leesbaar in de krant. Mee-met-onze-tijd zoals we hier zijn, beschikt Veto over een tekstverwerkingsstelsel (Frits heet het) en zelfs over een heuse fotozetmachine (Maxx). Een fotozetmachine is géén fotokopieermachine voor grote aantallen kopieën, noch een drukpers of een alternatief koffiezetapparaat, maar een masjien dat ingetukte tekst in Veto-kolommen giet (de boven vermelde fotozetpapierstrookjes), titels zet, kaderjes tekent, noem maar op. Foto's spuwet het ding niet, dat wordt voorlopig nog altijd ouderwetse aan onze huis-, tuin- en keukenfotografen. Die doen zelfs aan ontwikkeling en foto-manipulatie.

Dan zijn er natuurlijk nog de kar-toonisten. Die tekenen maar wat aan, bij de artikels, of bij nationale en andere gebeurtenissen. Als het maar venijng is. Of mooi. Maakt het geheel nog wat fleuriger.

Boor

Dat gaat zo door tot vrijdag. Dan moet alles – of bijna alles – in de namiddag op de redactie liggen. De teksten worden besproken, verbeteringen worden gesuggereerd en meestal wordt er ook wel iemand de grond in geboord. Op zondagnacht wordt dan alles in elkaar geknutseld, maar daarover verder meer.

Veel ideeën worden ook aangebracht door redakteurs en medewerkers. Niet dat we hier ook maar iets met hiërarchie te maken willen hebben. Er is hier een hoofdredakteur – hoofdbloemkool noemen we hem achter zijn rug. Die is het belangrijkste. En er zijn de redakteurs, die ooit eens in de redactie zijn *opgenomen* – ondertussen vastgevoerd zijn – en die zich uit de aard van de zaak meer inzetten voor Het Blad. En dan is er de laagste categorie, de *losse medewerkers*. Zij werken vooral los-voedsel aan Veto mee, en nemen zowel in goede als in kwade dagen iets minder verantwoordelijkheid op zich. Dat betekent gewoon dat je op een goeie manier aan Veto meewerkt en toch nog een ongeveer normaal studentenleven leidt.

Carla Rosseels

Alfa

- Ma 6/2 om 20.00 u: Profen en Provincialen: lezingen door prof Van Lerberghe en Tonny Oost, in MSI 00.14.

Klio

- Di 7/2 om 23.00 u: Klas-karnavals-TD, in zaal Albatros, ink. 50/70.

LBK

- Di 7/2 om 20.00 u: Eekursie naar de redactie van de Standaard/het Nieuwsblad, vertrek aan de Gnoorgl.
- Za 11/2 om 19.00 u: Jaarlijks galabal in de Thierbrau, avondkledij verplicht, ink. 300/450.

Psychologie

- Di 7/2 om 21.00 u: Karnavalstuf in de Shrink, ink. gratis.

VRG

- Di 7/2 om 20.00 u: Voordracht van prof Brailovsky over Glasnost en Gorbachov in aud. Zeger van Hee. Om 23.00 u: Karnaval-TD in zaal Stella (busdienst HDR).
- Namiddags: Wereldrekrpding bierbakkenpiramide stapelen op de Oude Markt inms Industria tv Student Aid.
- Vr 10/2 om 13.00 u: Lunchdebat met Patrick Dewael over het cultuurbeleid in Vlaanderen, in de Nieuwe Valk. Galabal in het Posthof in Tienen (busdienst aan het HDR).
- Ma 13/2 om 20.00 u: Literaire Avond: Nacht van de begeerte, in de Stads-schouwburg.

VTK

- Ma 6/2 om 19.45 u: Film 'The Outlaw Josey Wales' van Clint Eastwood, uit 1976, in Alma 3, toegang 50 (met maaltijd: 120).
- Ma 13/2 om 20.00 u: Literaire Avond: Nacht van de begeerte in de Stads-schouwburg.

Apollonia

- Di 7/2 om 19.00 u: Tandonderzoek in Sint-Rafaël, 50 frank voor een onderzoek en een tandenborstel.

Eoos

- Ma 6/2 om 21.00 u: Cocktailavond en optredens tvv Student Aid, toegang gratis.
- Di 7/2 om 22.00 u: Karnavalstuf in de Albatros, toegang 50/70.
- Wo 8/2 om 20.30 u: Chinees etenje, kaarten aan 250 op de permeantie.
- Do 9/2 om 19.00 u: Reklamavond in MSI 03.18, toegang 50.
- Vr 10/2 om 14.00 u: Klassiek middag-koncert in de Fakbar.

Katechetika

- Di 7/2 om 21.30 u: Karnavalstuf in zaal Studio, ink. 50/60.

Zevende Interfakultair Songfestival

Technologie wint het van gevoel

First we take Manhattan. Meer dan 2000 mensen waren afgelopen woensdagavond samengestroomd om de dancing met dezelfde naam in te palmen. In tropische temperaturen werd er gedongen naar de titel van beste (universitaire) groep. Het publiek bestond grotendeels uit scharen entoesiaste fans van de optredende bands. Het kringchaunisme zorgde voor de nodige rivaliteit. Doordat de groepen meer dan ooit aan elkaar gewaagd waren werd het een spannende en hoogstaande finale.

Eerste vaststelling: het nivo lag bijzonder hoog. Het songfestival is volwassener geworden en we mogen gerust van een semi-professionele aanpak gewagen. Er is een nivellering naar boven toe. Terwijl er vroeger altijd wel één groep met kop en schouders boven uit stak, was dat nu niet langer het geval. Slechts bij één groep was van meet af aan duidelijk dat ze

werd door de met betere stembanden begiftigde slaggitarist. Hun muziek werd gekenmerkt door een met zwaar gitaarwerk aangezette begeleiding. Hierdoor gingen enkel fitnesses verloren. Zeer leuk was wel de mobiele saxofonist die zich dank zij een zendermicrofoon vrij over het podium kon bewegen. Politika mag echter op beide oren slapen: hun groep bestaat uitsluitend uit eerste- en tweedejaars en dus verzekerd. Ze hebben trouwens nog bange uurtes doorgeemaakt toen hun bassist luttele weken voor de grote dag door blindedarmonsteking geveld werd.

IN2C, groepen met zo'n naam zouden bij wet verboden moeten worden. Het zal wel een flauwe variant op INXS zijn, zeker? In elk geval, hoe plat de naam ook was des te vrijzinder was de groep zelf. De muzikanten staken de ogen van de concurrentie uit toen ze het podium volstuonden met indrukwekkend materiaal. Hier was geen twijfel mogelijk: Ekonomika. Van bij de eerste tonen werd het al duidelijk dat er een professionele groep op de planken stond. De nummers waren tot in de puntjes uitgewerkt. Arrangementen, backing vocals en danspases, niets was aan het toeval overgelaten. Het op synthesizers drijvende geluid was zuiver en doeltreffend. De keuzes van de songs deed de rest. Toen ze 'Elle l'a' van France Gall inzetten ontlofte de Manhattan. IN2C speelde het spel heel slim: de eigen inbreng werd tot een minimum beperkt en met onberispelijke duplicaten van danskrakers mikt ze resoluut op het publiek. Ze deden dat met klasse, het dient gezegd. In de wandelgangen werd er gefluisterd dat de winnaar bekend was. Profetische woorden, zoals later zou blijken.

Germania's *De Voorlopers* hadden de ondanbare taak na de wervelwind van Ekonomika te moeten opdraven. Hun videoklip deed het beste vermoeden want die was knap gemonteerd en bijwijlen zeer geestig. Hun openingsnummer 'Desire' ging echter jammerlijk de mist in. Daarna herpakte de groep zich wonderwel, een verdienste die in grote mate mag toegeschreven worden aan Bie Valgaeren, de beste zangeres die er woensdag op het podium stond. De Manhattan werd even stil van bewondering toen ze een aangrijpende versie van Joe Jackson's 'Number Two' bracht. Ook het eigen nummer en de als 'Summertime' gearrangeerde bewerking van het verplichte nummer 'Only You' ontlokten entoesiaste reacties aan het publiek. Het was de eerste en enige keer dat er emotie vertolkte werd.

Op een moment dat iedereen het gevoel had dat de prijzen al verdeeld waren mocht *The Four Letter Word* (met name Wina) afsluiten. Die groep leek meer een allegaarje dan een hecht geheel. Ze brachten nonchalante, soms slordige versies van onder andere 'Sledgehammer'. Het aanstippen waard is hun (weliswaar compacte) interpretatie van 'It's Going To Happen' van de helaas al vergeten Undertones. The Four Letter Word maakte van 'Only You' een duet waarin de frele meisjesstem aardig werd uitgespeeld tegen het zwarte,

outsiders waren, ironisch genoeg de groep van de organiserende Landbouwkrijg.

Minder prettig gevolg van de professionalisering is wel dat het gros van de deelnemers op veilig speelt. Verrassing in de keuze van het repertoire was er niet bij. Veel betrokkenen vertrouwden ons toe dat ze bewust voor een publieksgerichte set hadden gekozen. Het moest toegankelijk zijn, lekker in het oor liggen. Hits, klassiekers en meezingers waren dan ook niet van de lucht. De sfeer was er dan ook naar: om de haverklap uitbundig herkenningapplaus. In het eigen nummer daarentegen werden de meeste groepen te licht bevonden. Banaliteit troef en zo weer vergeten. Opvallend in goede zin was dan weer de zang. Er werd stemvast en met veel overtuiging gezongen, het is ooit anders geweest.

Shorts

Met een halfuurtje vertraging gaf een goed op dreef zijnde Dré Steemans (echte naam: Felice Damiano) de eer aan *Steak au Poivre* van de spits af te bijten. Zij deden dat met verve. Een zowel wat omvang als wat stem betreft indrukwekkende zanger droeg moeiteloos het geheel. Zijn diepe, warme vokalen deden meermaals aan Tom Jones en zelfs Ray Charles denken. De man was een ware variété-zanger die zich kiplekker zo voel in de glitter van Las Vegas. Jammer dat enkele refrains vakkundig de vernieling in werden gezongen door de twee achtergrondzangeressen.

Na dit swingende begin zat de sfeer er al meteen goed in en mochten de vrijbuiters van LBK de Bühne betreden. Dit inderhaast samengestelde kombo had af te rekenen met ernstige technische problemen zodat de gitaarpartijen de hele set door erbarmelijk waren. Maar deze in zomershorts geklede jongens droegen onze goedkeuring weg met hun eerlijke rock 'n roll. Bovendien durfde deze groep het aan om een minder voor de hand liggende keuze te maken met het gesmaakte 'Damage Done' van Neil Young. Als er een prijs voor de sympathieke groep was geweest, dan was die zeker naar deze Dolf en Dolfinarium gegaan. Hetzelfde voor de pechrijps.

Van de boeren naar de burgies. VTK's *Precision Tripod* was een heuse big band. Met zijn tien leden zeg er een hoog, soms te hoog tempo op. We spelen de nummers snel omdat we zo goed zijn, beweerden ze. Zenuwen lijkt ons een meer aanvaardbare uitleg. Van hen onthouden we vooral de versie van 'Radar Love' met een lekker lang einde, het ultieme rockklicchee maar het werkt.

Iggy

Wie bij het aantreden van *The Iguanodons* (Politika) een portie ruige trashrock verwachtte (zie *The Space Cakes*, 1988) kwam bedrogen uit. Na een ongeensureerde videoklip gaven de zes Iggy's een vrij conventionele set weg. Het begon magertjes met een zwakke zanger die echter tijdig afgelost

soulvolle geluid van de zanger. Niet kwaad, maar de stijlvolle, beheerste Gershwin-aanpak van De Voorlopers sprak ons meer aan.

Bob

Tijdens de beraadslaging van de jury beklom Nonkel Bob het podium en hij gaf er, begeleid door de crème van de deelnemers, zijn wereldhit 'Vrolijke Vrienden' ten beste. Het nummer kende een krankzinnig succes en werd door een geestdriftige zaal luidekeels meegezongen. Vlaanderen is zijn roots niet vergeten. Bob was er zo door aangedaan dat hij huilend van ontroering naar huis wegluchtte en vergat te stemmen. Het maakte echter weinig verschil uit. De jury koos - op Herman Torfs na, die de academische overheid moest vertegenwoordigen - unaniem voor Ekonomika zodat er weinig discussie was. De gestroomlijnde *high tech* haalde het uiteindelijk van de doorvoelde eenvoud. Het lijkt wel een teken des tijds.

Tom Ysebaert
Jan Van der Linden

18 AGENDA

Samenstelling: Alexandra Meis

Maandag 6 februari

- 16.00 u **LEZING** Eredoktor Brailovsky over 'Predictive probabilistic Estimate for selecting best Decision Rules, in aud. De Molen, Celestijnenln 131, Heverlee.
- 19.45 u **FILM** *The Outlaw, Josey Wales* (Clint Eastwood, 1976, VSA), in Alma 3, ink. 50 (met maaltijd: 120), org. VTK.
- 20.00 u **LEZING** Profien en Provincianen waarin prof K. Van Lerberghe op zoek gaat naar het gouden beeld van Annuntium en Tony Oost spreekt over de problemen van de stadsarcheologie, in MSI 00.14, Ravenstr. 46, ink. 40, org. Alfa.
- 20.00 u **SCHRIJFAVOND** Brieven worden geschreven naar politieke en gewetensgevangenen, in kafee Rejean op hoek Tiensestr. met Geldenaaksevest, org. Amnesty International Kessel-Lo.
- 20.30 u **FILM** *Retrospektieve Alexander Kluge: Abschied von Gestern* (Duitsland, 1965, Franse ondertiteling), over een vrouw op zoek naar de zin van het leven, in het Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
- 20.30 u **VIDEO** *The Elusive Sign*, een selectie van films en video's uit de Britse avant-garde: E.T.C. (Larcher, 1969/87) en Trout descending (Hawley, 1987), in het Stuc, 1ste verdieping, ink. 80/100, org. Stuc.
- 22.00 u **FILM** *La vie est belle* (Benoit Lamy, 1987) naar een verhaal van Mweze: een aangename mengeling van typische Afrikaanse thema's (zoals tovenarij) en de komische ingrediënten uit de Hollywood-komedie, in Studio 1, ink. 150 tv Student Aid, org. Student Aid.

Dinsdag 7 februari

- 17.00 u **LEZING** Alexander Baervoets over de geschiedenis van de dans, in L&W, 8ste verdieping, Bijlde Inkomstr. 21, ink. gratis, org. Stuc ism Instituut voor Theaterwetenschappen KUL.
- 20.00 u **VOORDRACHT** Prof. Brailovsky over Glasnost en Gorbachov, in aud. Zegervan Hee, Oude Valk, Tiensestr. 41, org. VRG.
- 20.00 u **FILM** *Caught*, over een Amerikaanse jongen die in Amsterdam in de drugs wereld verzeild geraakt, in aud. Vesalius 00.17 (tussen Park- en Vesaliusstraat), ink. 100, org. University Action.
- 20.30 u **TEATER** Mode der misvormingen door Ton Kas en Willem de Wolf, in de Kardinaal Mercierzaal van het HIW op K. Mercierplein, ink. 180/250.
- 20.30 u **FILM** Russische film, retrospektieve Kira Muratova: Afscheid voor lang (USSR, 1971), in het Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
- 20.30 u **VIDEO** *The Elusive Sign*, deel 2: There is a myth (Elwee, 1984) en Almost out (Parker, 1984), in het Stuc, 1ste verdieping, ink. 80/100, org. Stuc.
- 23.00 u **FILM** Russische film, retrospektieve Kira Muratova: Korte ontmoetingen (USSR, 1967), in het Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Woensdag 8 februari

- 10.00 u **SYMPOSIUM** Lepra, nog steeds een uitdaging? met eredoktor Claire Vellut en prof Lechat (voorzitter Medische Commissie Damiiaanaktie), in aud. GA2, UZ Gasthuisberg, org. Fak. Geneeskunde.
- 12.30 u **TEATER** *Het Tapit*, een speelgoedvoorstelling door Riëks Swarte, naar de beroemde 11de eeuwse tapisserie van Bayeux dat de slag bij Hastings vertelt en het wederavaren van Willem de Veroveraar, in het Stuc, ink. gratis, org. Kultuurkommissie KUL.
- 18.30 u **VIERING** De afswaandagviering van de Universitaire Parochie, in de Begijnhofkerk.
- 19.30 u **LEZING** Wilfried Devlieghere (Agaleve) over basissinkomen, in het Stuc, ink. gratis, org. Agaleve-studenten.
- 20.00 u **VIDEO** *Empire of the Sun* en *Ruthless people*, in Isolbar, ink. gratis, org. Isol.
- 20.00 u **SYMPOSIUM** Prof Marc Galle en prof Filip Droste spreken over de Nederlandse taal, met moderator Frans Boenders, in De Witte Telperion, Naamsestr. 46, org. Anisub ism BRT 3 en de Kultuurkommissie KUL.
- 20.00 u **AFRIKA-TALKSHOW** Onder ander met André Geens, Axel Buysse, mensen van Iteco, moderator Luc Safflor, muzikaal intermezzo: Bokoto, in de Grote Aula, ink. gratis, org. Student Aid.
- 20.30 u **SCHRIJFAVOND** Brieven worden geschreven naar politieke en gewetensgevangenen, in Brusselsestraat 226, org. Amnesty International Leuven.
- 20.30 u **TEATER** Mode der misvormingen door Ton Kas en Willem de Wolf, in de Kardinaal Mercierzaal van het HIW, ink. 180/250.
- 20.30 u **FILM** Russische film, retrospektieve Kira Muratova: Afscheid voor lang (USSR, 1971), in het Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
- 20.30 u **VIDEO** *The Elusive Sign*, deel 3: In the mind's eye (Krikorian, 1977), *Lessness-parts 1, 2 en 3* (Furieux, 1986) en *Changing parts* (Harum, 1984), in het Stuc, 1ste verdieping, ink. 80/100, org. Stuc.
- 23.00 u **FILM** Russische film, retrospektieve Kira Muratova: Korte ontmoetingen (USSR, 1967), in het Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Donderdag 9 februari

- 19.30 u **LEZING** Avonden van de Nederlandse architectuur: door Jan Benthem en Mels Crouwel van Amsterdam, in Naamsestr. 96, ink. gratis, org. Dep. Architectuur.
- 20.00 u **KONCERT** Simultaankoncert (in 5 concertzalen) met alle laatstejaarsstudenten van de Conservatoriumafdeling (laureaten Eerste Prijsen), in Herestr. 53, ink. 120/180, org. Lemmensinstituut.
- 20.30 u **TEATER** Mode der misvormingen door Ton Kas en Willem de Wolf, in de Kardinaal Mercierzaal van het HIW, ink. 180/250.
- 20.30 u **FILM** Russische film, retrospektieve Kira Muratova: Afscheid voor lang (USSR, 1971), in het Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
- 23.00 u **FILM** Russische film, retrospektieve Kira Muratova: Korte ontmoetingen (USSR, 1967), in het Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Vrijdag 10 februari

- 13.00 u **LUNCHDEBAT** Patrick Dewael over het cultuurbeleid in Vlaanderen, in de Nieuwe Valk, Tiensestr. 41, org. VRG.
- 20.30 u **FILM** Russische film, retrospektieve Kira Muratova: Afscheid voor lang (USSR, 1971), in het Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Zaterdag 11 februari

- 20.30 u **FILM** Russische film, retrospektieve Kira Muratova: Afscheid voor lang (USSR, 1971), in het Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Maandag 13 februari

- 20.00 u **LITERAIRE AVOND** Eerste nacht van de beegerte, met o.a. Tom Lanoye, Herman Brusselmann, Jules Deelder, Bart Chabot, Twee Wezen, Kamagurka en Herr Seele, Guy Mortier, Mark Uytterhoeven, in de stadsschouwburg, org. VRG-VTK.
- 20.30 u **FILM** *Retrospektieve Alexander Kluge: Gelegenheitsarbeit einer Sklavin* (Duitsland, 1973, Engelse ondertiteling), in het Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

TENTOONSTELLINGEN

- Guido Verstreken:** tot donderdag 3 maart in het UZ Gasthuisberg.
- Salvador Dalí:** tot vrijdag 24 maart in Faculty Club, alle werkdagen van 10.00 tot 12.00 u en van 15.00 tot 19.00 u.
- Hugo Duchateau:** tot 24 februari in ekspozaal L&W, van 12.00 tot 18.00 u en in weekend van 14.00 tot 18.00 u.